AVALUACIÓ DELS CIRCUITS TERRITORIALS PER L'ABORDATGE DE LA VIOLÈNCIA MASCLISTA A CATALUNYA

Informe executiu

Autoria:

Almena Cooperativa Feminista, SCCL
Observatori de Cobertura de Conflictes de la Universitat Autònoma de Barcelona
Núria Francolí i Sanglas
Júlia Vega Soria
Isabel Muntané i Rodríguez

Per encàrrec de: Institut Català de les Dones
Maig 2019, Barcelona.

Agraïments:
Agrair especialment la col·laboració i implicació de totes les professionals que han participat al treball de camp d'aquesta avaluació, especialment a les coordinadores territorials i tècniques de l'ICD, a les coordinadores dels equips comarcals i a les coordinadores dels SIE. També voldríem agrair la participació de la Sra. Mercè Fernàndez, que com adjunta a la presidenta de l'ICD des de l'any 2003 fins a l'any 2010 va ser la responsable política del treball per l'abordatge de les violències masclistes, i la Sra. Laia Rosich, que com a consultora en violència masclista de l'Associació de dones El Safareig va treballar de l'any 2008 a 2010 en la creació del model de circuits per l'abordatge territorial de la violència masclista a Catalunya i en la seva implementació.

Descàrrega de responsabilitats:
Les visions expressades en aquesta publicació emergeixen de les anàlisis realitzades per les seves autores, i no necessàriament representen les de l'Institut Català de les dones.

ÍNDEX

1. INTRODUCCIÓ 4
2. OBJECTIUS DE L'AVALUACIÓ 7
3. MARC METODOLÒGIC 8
3.1. ENFOCAMENT METODOLÒGIC 8
3.2. TÈCNIQUES D'AVALUACIÓ I MOSTRA 8
3.3. TREBALL DE CAMP 11
4. CONCLUSIONS PER TERRITORIS 12
4.1. CIRCUIT DE LA CATALUNYA CENTRAL 13
4.2. CIRCUIT DEL CAMP DE TARRAGONA 25
4.3. CIRCUIT DE LES TERRES DE L'EBRE 36
4.4. CIRCUIT DE LES COMARQUES DE LLEIDA 47
4.5. CIRCUIT DE L'ALT PIRINEU I ARAN 57
5. CONCLUSIONS GENERALS 67
5.1. Estructura orgànica i funcions 67
5.2. Comunicació 70
5.3. Treball en xarxa 71
5.4. Lideratge de l'ICD 73
5.5. Valoració dels circuits 73
6. BIBLIOGRAFIA 74

1. INTRODUCCIÓ

La Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, en el seu article 80, designa l'Institut Català de les Dones (ICD) com instrument vertebrador per lluitar contra la violència masclista. Concretament, diu que són funcions de l'ICD, entre d'altres, coordinar i garantir el treball transversal en tots els àmbits, impulsar l'elaboració i signatura de convenis de col·laboració i acords entre les administracions i entitats implicades en la lluita contra la violència masclista per eradicar-la, i proposar la coordinació dels serveis que integren la Xarxa, en col·laboració amb els ajuntaments. A més, la mateixa Llei estableix, en el seu articles 85, que els protocols per a una intervenció coordinada contra la violència masclista són un dels principals instruments d'abordatge de les violències masclistes, recaient també en l'ICD la responsabilitat d'impulsar la seva elaboració en cadascun dels àmbits territorials de les delegacions del Govern de la Generalitat.

En compliment, per tant, de les seves funcions i de la seva responsabilitat en la eradicació de les violències masclistes, l'ICD, des de l'any 2006, i en paral·lel al treball d'elaboració de la Llei 5/2008, lidera tot un procés de redacció d'un Protocol Marc en el qual es planteja el model d'intervenció coordinada contra la violència masclista a Catalunya. El procés de redacció del protocol va ser un molt participatiu i consensuat, i va comptar amb la participació d'entitats feminista i de dones i del món local i amb l'assessorament de Beatriu Macià de Tamaia. El Protocol Marc comparteix el marc conceptual de la Llei 5/2008. La culminació d'aquest procés va ser l'aprovació, per part de la Comissió Interdepartamental per a la Igualtat d'Oportunitats per a les Dones, del Protocol Marc per una intervenció coordinada contra la violència masclista, també a l'abril de 2008.

L'ICD, en aquell moment, té clar que el model del Protocol Marc ha de poder aterrar-se a les diferents realitats geogràfiques catalanes i comença a treballar amb un model d'intervenció coordinada basat en la creació de Circuits d'abordatge de les violències masclistes per àmbits territorial de les diferents delegacions del Govern a Catalunya. En aquest sentit encarrega a tres consultories, El Safareig, Dones amb Empenta i Spora, que treballin en la proposta d'un model de circuit territorial a partir de les directrius del Protocol Marc. Aquestes entitats, amb una àmplia expertesa en el treball en xarxa i les violències masclistes i inspirant-se sobre tot en experiències de treball amb els circuits locals, proposen un model que és finalment consensuat i acordat políticament amb l'equip directiu de l'ICD.

Aquest model de circuits territorials és el que s'ha implantat durant els darrers 10 anys a Catalunya i que respon al següent esquema[1]:

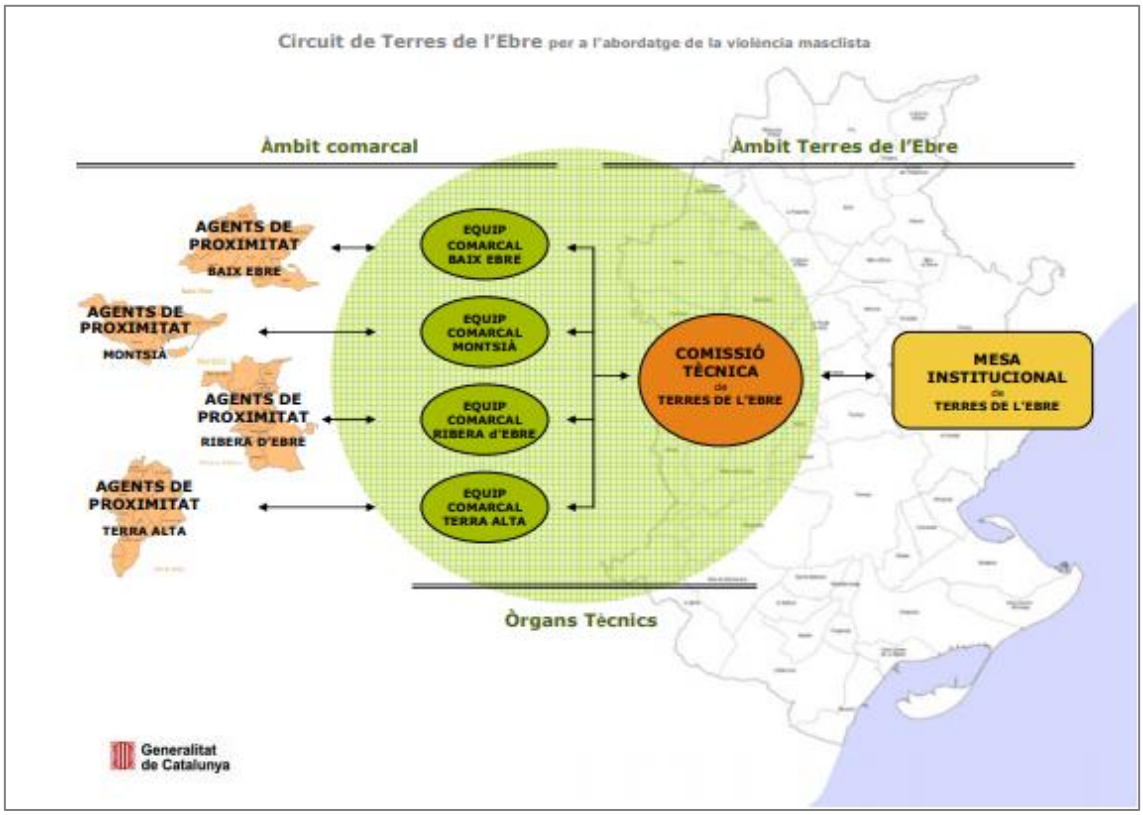

Font: Institut Català de les dones

Aquest model es basa en la creació de diversos òrgans que treballen a diferents nivells de concreció:

- Mesa Institucional (MI), que treballa a nivell polític.
- Comissió Tècnica (CT), que treballa a nivell tècnic i estratègic supracomarcal.
- Equips Comarcals (EC), que treballen a nivell tècnic comarcal.
- Agents de Proximitat (AP), que treballen a nivell tècnic d'atenció directe.

Cada un dels òrgans està composat per representats de tots els àmbits d'intervenció vinculats a l'abordatge de les violències masclistes. A l'apartat dels resultats territorials hi ha informació més concreta sobre la composició de cada una dels òrgans en cada un dels circuits.

Amb aquesta estructura es volia garantir, per una banda, i a través de la MI, el compromís i suport institucional. D'altra banda, amb la CT, es volia garantir l'expertesa, el compromís tècnic i la visió estratègica, constituint espais de coordinació

[1] Es posa com exemple el model de circuit de Terres de l'Ebre que va ser el primer que es va posar en funcionament i que llavors s'ha reproduït a la resta de territoris.

supracomarcal formats sobretot per persones responsables de serveis. Finalment, amb els EC, es volia potenciar l'estructura comarcal d'abordatge coordinat dels casos.

En consonància amb aquesta lògica, es van definir la composició de cada un dels òrgans, així com una sèrie de funcions vinculades a ells (funcions que s'han utilitzat com a base de bona part de les dimensions estudiades en aquesta avaluació). A més, també es decideix que la MI ha de ser coordinada i liderada per les coordinadores territorials corresponents de l'ICD i presidida per la delegació del govern al territori. Les CT han de ser liderades i coordinades per les tècniques de territori de l'ICD, i els EC han d'estar coordinats pels consells comarcals.

El model de circuit territorial per l'abordatge de la violència masclista es va definir amb la suficient plasticitat com per poder implementar-se de forma diferent en funció de les necessitats i diferències del territori.

Una vegada definit el model de circuit territorial, l'any 2008 es va decidir iniciar la seva implementació a Terres de l'Ebre, com a prova pilot, ja que era el territori que no comptava amb cap estructura organitzada d'abordatge coordinat de les violències masclistes, ni a nivell comarcal ni a nivell local.

L'any 2009 es va iniciar la implementació del Circuit del Camp de Tarragona amb l'acompanyament, durant un any, dues consultores, El Safareig i Spora.

Durant el 2010, l'equip directiu de l'ICD , preveient ja la possibilitat d'un canvi de Govern va prioritzar la constitució formal dels altres tres circuits que tenia previst posar en marxa sota aquest model:

- Circuit territorial de les Comarques de Lleida
- Circuit territorial de l'Alt Pirineu i Aran
- Circuit territorial de la Catalunya Central

Es van constituir les tres MI, signant cada una d'elles un acord polític en el que s'aprovava el procediment de coordinació institucional per el desplegament del seu circuit territorial i es van deixar nomenades les CT. No es va poder fer gaire més abans de finalitzar la legislatura.

Amb el canvi de Govern, que en general sempre alenteix l'execució de les polítiques públiques, i amb l'arribada de la crisi econòmica i de les restriccions pressupostàries dràstiques que va fer el Govern, les polítiques d'abordatge de les violències masclistes es van veure afectades i l'impuls i consolidació dels circuits es va veure interromput durant un any. No és fins l'any 2012 que es reprèn el lideratge de l'ICD sobre aquest

tema. A partir d'aquest any es tornen a firmar acords territorials institucionals i, des de les delegacions territorials de l'ICD, es torna prioritzar el treball dels circuits. Tanmateix, aquesta vegada, sense comptar amb suport i assessorament tècnic extern.

Els 5 circuits territorials que impulsa l'ICD des de 2008, tot i partir d'un model igual, s'han anat configurant de forma molt diferent depenent del territori, amb un arrelament i impacte també molt diferenciat. El model inicial, tot i que ha comptat amb el suport territorial, no s'ha concretat en un reglament o instruccions clares, ni s'ha desplegat cap estratègia des de l'ICD central d'assessorament, capacitació, suport, supervisió i seguiment tècnic extern del treball fet pels circuits a territori.

Després de gairebé 10 anys de la posada en marxa del primer circuit territorial per l'abordatge de la violència masclista, l'ICD ha fet l'encàrrec d'avaluar els 5 circuits territorials existents actualment a Catalunya amb l'objectiu de començar a treballar pel seu enfortiment. Aquesta avaluació té continuïtat amb l'elaboració d'una proposta de reglamentació dels circuits i d'una proposta de millora del lideratge de l'ICD en l'abordatge coordinat de les violències masclistes a Catalunya.

2. OBJECTIUS DE L'AVALUACIÓ

L'objectiu general de l'avaluació és analitzar la validesa i l'eficàcia del model de circuit territorial per a l'abordatge de la violència masclista impulsat i liderat per l'ICD a 5 territoris de Catalunya.

A més, l'avaluació es plantejava els següents objectius específics:

a. Analitzar i avaluar l'estructura orgànica dels circuits territorials i, específicament, com es concreta el rol de lideratge de l'ICD, tant polític com tècnic, en el seu desplegament i funcionament.

b. Analitzar i avaluar si i com els circuits territorials treballen en xarxa i els seus òrgans estableixen relacions basades en la complementarietat, la col·laboració sistemàtica, la creació de sinèrgies i l'establiment d'aliances:

    b.1. Analitzar i avaluar les eines i vies de comunicació que utilitzen els diversos òrgans del circuits territorials, és a dir, la MI, la CT i els EC per canalitzar la informació dins i fora del circuit

b.2. Avaluar si i com els circuits han creat (o estan creant) una metodologia comuna basada en la cooperació, la coordinació i el treball en xarxa que, al mateix temps, preserva i té en compte les especificitats territorials i individuals de cada dona.

3. MARC METODOLÒGIC

Aquest apartat té com objectiu explicar quin ha sigut el marc metodològic que ha guiat l'elaboració de l'Avaluació del Circuits Territorials per l'Abordatge de les Violències Masclistes a Catalunya liderats per l'Institut Català de les Dones.

3.1. ENFOCAMENT METODOLÒGIC

El marc metodològic de l'avaluació ha combinat l'ús de metodologia quantitativa i qualitativa. La combinació d'ambdues metodologies ha permès obtenir informació complementària sobre les dinàmiques de funcionament dels circuits territorials per l'abordatge de les violències masclistes a Catalunya, tant des d'un punt de vista estadístic com narratiu.

3.2. TÈCNIQUES D'AVALUACIÓ I MOSTRA

En el marc de l'avaluació, s'ha utilitzat 3 tècniques diferents per poder obtenir la informació necessària i poder donar resposta als objectius de l'avaluació. Les tècniques que s'han utilitzat són: entrevistes semi-estructurades en profunditat, grups de discussió i qüestionaris tancat online.

a) Entrevista semi-estructurada amb profunditat: En el marc d'aquesta avaluació es van portat a terme un total de 14 entrevistes amb profunditat:

- 4 entrevistes amb les coordinadores polítiques de cada un dels circuits territorials de Catalunya Central, Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida i Alt Pirineui Aran. Les coordinadores polítiques són les responsables polítiques del circuits territorials i tenen la funció de vetllar pel seu funcionament des d'un punt de vista polític. Aquesta funció és exercida per les coordinadores territorials de l'Institut Català de les Dones. Els circuit territorials de Lleida i Alt Pirineu i Aran comparteixen Coordinadora política.

- 4 entrevistes amb les coordinadores tècniques de cada un dels circuits territorials de Catalunya Central, Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida i Alt Pirineu i Aran. Les coordinadores tècniques són les responsables tècnica del circuits territorials i tenen la funció de vetllar pel seu funció des d'un punt de vista tècnica Aquesta funció és exercida per la tècnica de cada territori de l'Institut Català de les dones. Els circuits territorials de Lleida i Alt Pirineu i Aran comparteixen Coordinadora tècnica.

- 5 entrevistes amb les directores de cada un dels Serveis d'Intervenció Especialitzada (SIE) vinculats a cada circuit: Catalunya Central, Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida i Alt Pirineu i Aran.

- 1 entrevista amb l'actual presidenta de l'ICD, però en qualitat de directora executiva de l'ICD durant els darrers 6 anys i, per tant, com a màxima responsable de la intervenció coordinada en violència masclista a Catalunya.

A banda d'aquestes entrevistes, ja pràcticament al final del procés de l'avaluació, es va contactar amb la Sra. Mercè Fernández, adjunta a la presidenta de l'ICD des de l'any 2003 fins a l'any 2010 i responsable política del treball per l'abordatge de la violència masclista. A més, també es va contactar amb la Sra. Laia Rosich, en el seu dia, consultora en violència masclista de l'Associació de dones El Safareig i que va treballar de l'any 2008 a 2010 en la creació del model de circuits per l'abordatge territorial de la violència masclista a Catalunya i en la seva implementació. L'objectiu d'aquest contacte va ser, específicament, reconstruir històricament la construcció del model de circuits i la seva posta en marxa

b) El grup de discussió: En el marc d'aquesta avaluació es van portar a terme 5 grups de discussió. Els grups de discussió van tenir lloc a Manresa, Lleida i Tarragona. En la majoria dels grups, van participar-hi les coordinadores dels EC dels circuits territorials de Catalunya Central, Tarragona, Terres de l'Ebre, Lleida i Alt Pirineu i Aran. En alguns casos, quan la coordinadora no va poder assistir, va participar una altra professional membre de l'EC. En relació al perfil de les professionals, hi havia, majoritàriament, coordinadores de serveis socials i tècniques d'igualtat de consells comarcals i/o Ajuntaments. Els grups estaven formats per 4-8 participants, arribant a un total de 26 professionals.

c) Qüestionari tancat online: Per tal de portar a terme la part quantitativa de l'avaluació es va comptar amb la plataforma Encuestafacil.com, des de la qual es poder dissenyar, enviar i gestionar el seguiment i les respostes dels qüestionaris enviats.

El qüestionari es va enviar a totes les persones membres de cada un dels òrgans (MI, CT i EC) de cada un dels circuits territorial. Les llistes de distribució van ser facilitades per les Coordinadores tècniques dels circuits. Per tal d'obtenir informació específica i concreta de cada un dels òrgans, es va elaborar un qüestionari diferent per cada un dels òrgans.

A continuació es presenta informació sobre el percentatge de resposta global, per territori i per òrgan. A més, també es presenta informació sobre el perfil de les respostes.

Percentatge de resposta

En el marc d'aquesta avaluació, es van enviar un total de 640 qüestionaris i es va rebre resposta per 283, arribant a un 44,22% de resposta global. La següent taula aporta informació sobre el nombre global d'enviaments i respostes, el total d'enviaments per territori i el nombre absolut de respostes també per territori.

Taula 1: Nombre total d'enviaments i respostes i % de resposta per territori

	Nombre total d'enviaments	Nombre total de respostes	% de resposta
Catalunya Central	171	89	52,05%
Tarragona	125	46	36,80%
Terres de l'Ebre	97	55	56,70%
Lleida	143	62	43,36%
Alt Pirineu i Aran	104	31	29,81%
TOTAL	**640**	**283**	**44,22%**

El següent grafic mostra el percentatge de resposta global i per territori:

Gràfic 1: Percentatge de resposta per territori

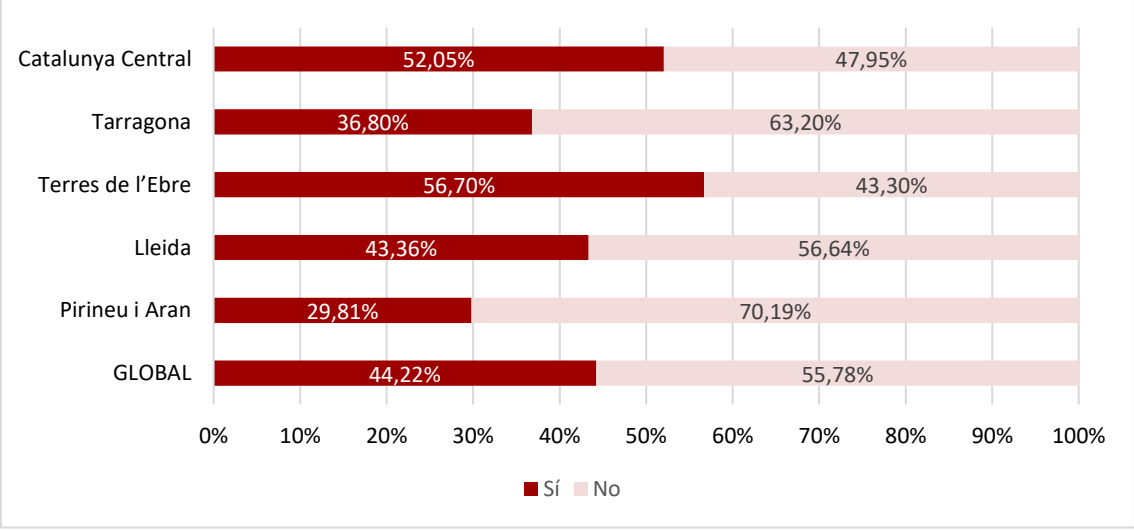

Observant el gràfic es comprova que el major percentatge de resposta es concentra a les Terres de l'Ebre, amb un 56,70% de resposta. Seguidament apareix la Catalunya Central, amb un 52,05% de resposta. A continuació, Lleida amb un 43, 56% i en les dues últimes posicions Tarragona i Pirineu i Aran amb un 36,80% i un 29,81% de resposta respectivament.

D'altra banda, és també important conèixer el percentatge de resposta per òrgan. El següent gràfic aporta aquesta informació:

Gràfic 2: Percentatge de resposta per òrgan

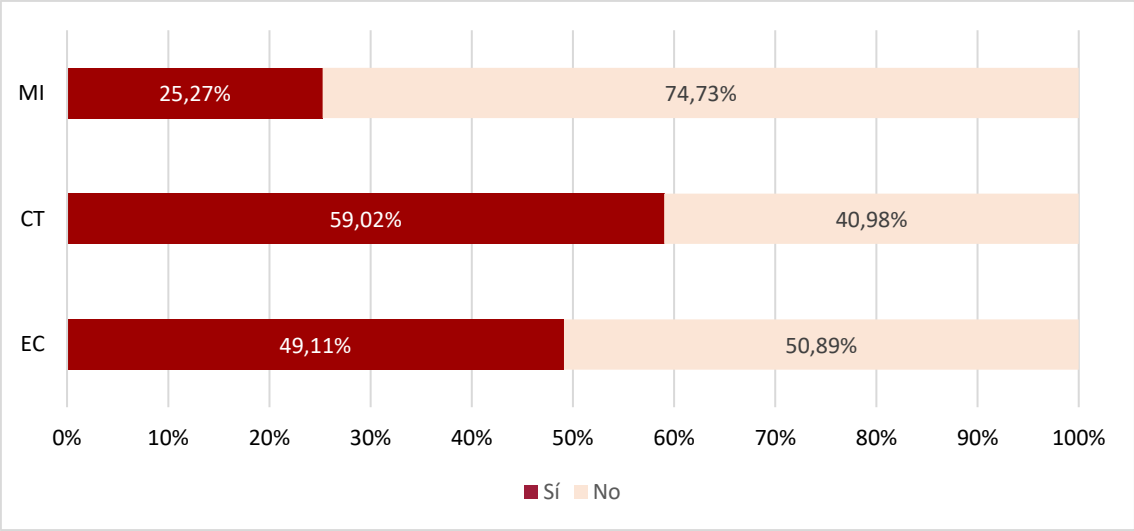

Observant el grau es comprova com l'òrgan més implicat en l'avaluació ha sigut la CT, amb gairebé un 60% de percentatge de resposta. En segon lloc els EC, amb un gairebé un 50% de participació. Finalment, i a molta diferència d'aquests dos òrgans, la MI, amb només un 25% de participació.

3.3. TREBALL DE CAMP

El treball de camp de l'avaluació va tenir lloc durant els mesos d'octubre de 2017 i febrer de 2018. Inicialment estava previst que els treball de camp finalitzés el mes de desembre de 2017, però la situació política del moment i , concretament, l'aplicació de l'article 155 per part del govern espanyol, va fer aturar el projecte durant gairebé dos mesos.

El treball de camp es va portar a terme per tot Catalunya. Així, les entrevistes amb les coordinadores i les tècniques es van fer presencials a Barcelona, Lleida, Tarragona i Tortosa. Les entrevistes amb les directores dels SIEs es van fer per Skype des de Barcelona i els territoris respectius. D'altra banda, els grups de discussió es van portar a terme a Manresa, Lleida, Tarragona i Tortosa.

4. CONCLUSIONS PER TERRITORIS

Aquest apartat presenta les conclusions per a cada territori.

Cada informe territorial segueix la mateixa estructura i es presenta informació similar. Així, per cada territori es segueix aquest índex de continguts:

1. ESTRUCTURA ORGÀNICA DEL CIRCUIT: En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a la creació, la composició, els rols i l'operativitat del circuit.

2. FUNCIONS: En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a l'avaluació de les funcions definides per cada un dels òrgans.

3. COMUNICACIÓ DELS CIRCUITS: En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a l'avaluació de la comunicació del circuit. Concretament es presenten les conclusions en relació a la comunicació interna horitzontal i vertical i la comunicació externa.

4. TREBALL EN XARXA: En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació a l'avaluació del treball en xarxa del circuit. Concretament es presenten les conclusions en relació a l'existència o no d'un marc conceptual compartit, l'ús o no del Directori de Recursos, la presència o absència de determinats elements que poden garantir el treball en xarxa (protocol territorial, circuit general i circuits específics, estratègia supracomarcal formativa, treball supracomarcal de casos, eines de treball comunes, seguiment i recollida de dades, grups de treball temàtics) i la coordinació entre professionals.

5. MECANISMES DE SEGUIMENT I AVALUACIÓ: En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació als mecanismes de seguiment i avaluació que existeixen en el marc del circuit.

6. LIDERATGE DELS CIRCUITS PER PART DE L'INSTITUT CATALÀ DE LES DONES: En aquest apartat es presenten les principals conclusions en relació al lideratge que fa l'ICD territorial i central del circuit.

7. VALORACIÓ GENERAL DEL CIRCUIT: En aquest apartat es presenten les valoracions general sobre el circuit i els èxits i reptes identificats per les pròpies professionals que els constitueixen.

4.1. CIRCUIT DE LA CATALUNYA CENTRAL

1. Estructura orgànica del circuit

El circuit de la Catalunya Central es constitueix l'any 2010, però no és fins l'any 2012 que la CT inicia la tasca de desplegament del circuit. Durant el 2013 es realitza una diagnosi de partida que permet planificar el treball de concreció del circuit al territori i la creació del Protocol de la Catalunya Central. Durant tots aquests anys, el circuit de la Catalunya Central va comptar amb el suport tècnic de l'ICD.

En relació a la **composició** del circuit, la **MI** està constituïda per 36 institucions, essent l'òrgan amb més representants. Aquest nombre tant elevat d'institucions fa pensar que la MI és una espai poc propici pel debat i la deliberació.

La **CT** està constituïda per 23 institucions. El fet que hi ha hagi menys institucions que a la MI fa pensar aquí que es tracta d'un òrgan molt més preparat i disposat a un treball més operatiu, al debat i a la presa de decisions.

Finalment, els **EC**, tenen un nombre de representants variable en funció de la comarca, anant de 12 membres a 25. Els EC amb menys nombre de persones semblen ser els més operatius i que funcionen millor.

En relació a **l'operativitat**, la **MI** es convoca anualment i l'assistència és alta, però amb una important tendència a la delegació. Es descriuen les reunions anuals de la MI com reunions informatives i poc orientades a la presa de decisions polítiques. Des de la coordinació política es planteja la necessitat de redefinir els rols i les funcions de la MI i augmentar el seu grau d'implicació en el funcionament del circuit territorial.

Pel què fa a la **CT**, aquesta es convoca tres cops l'any. Tot i que l'assistència és relativament alta, des de la coordinació tècnica del circuit s'explica que l'assistència a les reunions és una tema que caldria millorar i, fins i tot, elevar a la MI perquè des d'allà es busquessin els mecanismes per assegurar un grau d'assistència més alt. A més, també s'apunta que caldria treballar per assegurar que les persones membres de la CT tinguin clares les seves funcions i les seves responsabilitats.

En relació al funcionament de les reunions, aquestes segueixen un ordre del dia preestablert, sempre d'acord amb l'acte de la última reunió per tal d'assegurar coherència i fer seguiment dels acords presos.

S'identifica certa confusió i una manca de delimitació entre les responsabilitats de la coordinadora tècnica i la coordinadora política. En aquest sentit, per ara la coordinadora tècnica assumeix tasques de secretaria i la coordinació tècnica del circuit pròpiament

dita és assumida per la coordinadora política. En aquesta línia, és també important apuntar que, segons explica la directora del SIE de la Catalunya Central, el SIE ha assumit un paper molt important de coordinació tècnica i de dinamització de la CT degut, sobre tot, als canvis successius en la coordinació política del circuit i a la pèrdua de referents tècniques a l'ICD que poguessin donar suport i assessorament al circuit.

La forma d'operar dels **EC** és molt diversa i cada un d'ells té les seves pròpies dinàmiques de funcionament. Tots els EC es reuneixen periòdicament i organitzen les reunions responent a les necessitats del territori.

Finalment, com ja s'ha apuntat, el SIE és una peça clau del circuit. A més, a través del treball de circuit i la consolidació de l'estructura de treball supracomarcal, s'ha aconseguit que el SIE sigui un òrgan reconegut per totes les comarques i, per tant, que pugui operar a tot el territori i no només a la comarca de l'Anoia, que és on està ubicat i on, inicialment, centrava la seva activitat.

2. Funcions

Entre les persones membres de la **MI**, les afirmacions que generen més acord són aquelles relacionades amb funcions de caire mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia de funcionament de la MI (aprovació de propostes de la CT, convocatòria de la reunió anual, pertinència a la CNVM). Tanmateix, cap d'elles requereix una grau d'implicació alt per part de les institucions i persones membres de la MI. D'altra banda, les afirmacions que generen menys acord són, precisament, aquelles relacionades amb funcions vinculades amb facilitar recursos humans i econòmics que permetin l'abordatge de la violència masclista al territori, les qual requereixen efectivament un grau d'implicació i compromís polític elevant per part de les institucions i les persones membres de la MI.

En general, existeix una visió crítica i una valoració negativa d'aquest òrgan polític. Es posa sobre la taula l'absència d'implicació política de la MI i aquesta es percep com un òrgan poc operatiu, de caràcter purament informatiu i simbòlic.

Les persones membres de la **CT** valoren que, en general, aquest òrgan compleix amb les seves funcions fonamentals. Aquelles afirmacions que generen més acord són funcions vinculades al rol i a les tasques de la coordinadora tècnica del circuït (convocatòria i moderacions de les reunions de la CT). La CT es concep com el motor del circuit de la Catalunya Central. Tanmateix, tot i aquesta valoració positiva sobre el compliment de les funcions assignades, s'identifica que la funció de treball supracomarcal de casos té marge de millora i caldria augmentar-ne el grau de compliment.

Els **EC** són valorats com òrgans que, en general, compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora de forma molt positiva el rol de les coordinadores dels EC, les convocatòries de les reunions periòdiques i el fet que els EC són òrgans claus pel bon funcionament dels circuits comarcals. Els EC són considerats peces fonamentals per aconseguir una visió homogènia i un abordatge coordinat de qualitat.

3. Comunicació

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre la comunicació del circuit. Tanmateix, tot i aquesta bona percepció, també manifesten no tenir una visió clara i un coneixement profund del funcionament i de les activitats que es porten a terme dins del circuit. A més, existeix un alt percentatge (71%) que creu que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Les persones membres de la **CT**, tot i tenir una visió també bastant positiva sobre la comunicació del circuit, aquesta és pitjor que la que es té des de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com la comunicació horitzontal i el grau de coneixement que tenen sobre el funcionament i l'activitat del circuit. Tot i així, existeix un alt percentatge (53%) de persones membres de la CT que creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Els **EC** tenen una percepció bastant positiva de la comunicació del circuit, però destaca que és, de nou, pitjor que la de la MI i la CT. Des dels EC es valoren positivament elements com la comunicació horitzontal i el traspàs d'informació a la CT i als i les AP. Tot i aquests elements que es destaquen com a positius, existeix un alt percentatge (65%) de persones membres dels EC que creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

En general, doncs, s'observa que la percepció sobre la comunicació del circuit va empitjorant a mesura que l'òrgan és més tècnic i té una implicació més directe en l'abordatge de la violència masclista. Així, la MI és l'òrgan que té una percepció més positiva de la comunicació, seguidament hi ha la CT i, en última posició, els EC, que són els òrgan que tenen una percepció més negativa de la comunicació del circuit. Tanmateix, tot i aquesta tendència, la MI és l'òrgan des del qual es manifesta amb més contundència la necessitat de millorar la comunicació del circuit, seguida dels EC i, finalment, la CT.

Malgrat que les dades ens mostren que la **comunicació horitzontal**, dins de cada òrgan, gaudeix de bona salut, el cert és que la percepció sobre la comunicació del circuit varia molt dins de cada òrgan. La CT és la que té una millor comunicació horitzontal percebuda, seguida de la MI i dels EC.

En relació a la **comunicació vertical**, les persones membres del **MI** continuen sent les que tenen una percepció més positiva. Tanmateix, les dades qualitatives apunten a una manca de coordinació i de fluïdesa en la relació entre la MI i la CT i es destaca la necessitat de crear eines per millorar la comunicació entre ambdós òrgans. En aquest sentit, es valora molt positivament la figura de portaveu de la CT a la MI, com una figura que ha de garantir que la informació de la CT es passa de forma fidel i acurada a la MI i viceversa. Tanmateix, es posa sobre la taula que aquesta figura de portaveu encara no és operativa. En aquests moments el rol de portaveu ha estat assumit per la Directora del SIE de la Catalunya Central.

Des del punt de vista de la **CT**, si bé la valoració general que fan les persones membres d'aquest òrgan sobre la comunicació vertical és positiva, aquesta és pitjor que la que tenen les persones membres de la MI. Des de la coordinació tècnica del circuit s'afirma que la relació de la CT amb la MI es produeix únicament una vegada a l'any i que la comunicació que s'estableix és purament de caràcter informatiu. Actualment s'estan buscant mecanismes per incrementar la relació i la comunicació entre ambdós òrgans, per exemple, enviant l'acta de la MI a la CT. Per tal de fomentar la comunicació vertical entre la CT i la MI es creu que s'hauria de fomentar la relació sectorial entre responsable polítiques i càrrecs tècnics dels diversos àmbits d'intervenció.

En relació a la comunicació entre la **CT i els EC**, s'explica que no existeixen mecanismes que assegurin i garanteixin que la informació que es comparteix en el marc de les reunions de la CT, en les quals participen les coordinadores del EC, arribi a totes les persones membres dels EC i als i les AP.

En relació a la **comunicació externa** del circuit, cal dir que aquesta és pràcticament inexistent. La comunicació amb la CNVM és unidireccional i es produeix quan es traspassa informació que es discuteix en el marc de les reunions de la CNVM al circuit, però en cap moment s'informa a la CNVM sobre l'activitat i el funcionament del circuit. La comunicació amb els mitjans de comunicació es fa sempre des de la Delegació del Govern, institució que presideix la MI, i, per tant, és sempre de caràcter polític, mai tècnic. Tanmateix, és important apuntar que la MI era precisament l'òrgan des del qual es posava sobre la taula un major desconeixement sobre el funcionament i l'activitat del circuit.

Finalment, és important apuntar que no existeix una comunicació directa amb la ciutadania, però des de la coordinació política del circuit s'apunta que es vol treballar per canviar aquest fet i donar a conèixer el circuit a la ciutadania.

4. Treball en xarxa

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció positiva sobre el treball en xarxa del circuit. L'afirmació que genera més acord està relacionada amb l'aprovació de propostes provinents de la CT. Tanmateix, és important apuntar que aquesta afirmació és de caire mecànic i formal i no requereix un grau d'implicació molt elevat per part de les persones membres de la MI.

Les persones membres de la **CT** tenen una percepció relativament positiva del treball en xarxa del circuit. Així, si bé hi ha algunes afirmacions són valorades molt positivament, tals com la relacionada amb la creació de grups de treball temàtics, la creació d'un circuit i l'existència d'un llenguatge compartit, d'altres tenen valoracions més negatives. Per exemple, l'afirmació relacionada amb el treball supracomarcal de casos que aconsegueix un grau d'acord alt i, en canvi, concentra un percentatge elevat de respostes indecises.
Els **EC** tenen, en general, una percepció positiva del treball en xarxa que es porta a terme en el marc del circuit. En aquest sentit, valoren positivament la creació de circuits, la coordinació interprofessionals i l'existència d'un llenguatge compartit. Tanmateix, confirmen el que ja ha aparegut a la CT i és que en el marc del circuit de la Catalunya Central el treball supracomarcal de casos no és habitual, ja que l'afirmació relacionada amb aquesta pràctica rep un grau d'acord relativament baix.
La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 1** relacionat amb la formalització de la coordinació interprofessional mitjançant la creació de protocol i circuit d'intervenció[2], és molt positiva per tots els 3 òrgans del circuit.

Pel que a l'existència d'un **marc conceptual comú**, els resultats són bons en el sí de la CT i dels EC (no es té tant clar des del punt de vista de la MI). Així, es creu que en el sí d'ambdós òrgans tècnics existeix un marc conceptual comú en relació al fenomen de la violència masclista. Tot i aquesta valoració positiva sobre l'existència d'aquesta visió i llenguatge comú, s'afirma que aquest no és exactament homogeni per totes les professionals. En aquest sentit, s'explica que existeixen diferències entre aquelles professionals més properes als casos i que intervenen directament amb dones en situació de violència, les qual efectivament comparteixen un marc conceptual, i les professionals més allunyades de l'abordatge directa dels casos que participen als EC o a la CT des d'àmbits d'intervenció més allunyats com, per exemple, ocupació.

En el marc del circuit de la Catalunya Central no es té present el **Directori de Recursos** per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya com a eina de treball pròpia del circuit. Tot i no treballar amb una base de dades compartida i actualitzada amb tots els

[2] Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

recursos i serveis del territori, s'està treballant per elaborar documents amb informació sobre la composició i les dades de contacte de les persones membres dels òrgans del circuit (especialment les EC) amb l'objectiu de facilitar i millorar les relacions i el treball en xarxa.

Tot i no tenir present el Directori de Recursos per l'abordatge de la violència masclista a Catalunya, la **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 3** relacionat amb l'existència d'un sistema d'informació global dels recursos del territori[3], és molt positiva per tots els òrgans del circuit.

L'existència del **protocol territorial**, element essencial pel treball en xarxa, està molt ben valorada per tots els òrgans del circuit. El protocol de la Catalunya Central és considerat un document de referència útil que marca les directrius territorials. Tot i la valoració positiva que es fa del document, també es creu que aquest és té poc interioritzat com a document de treball i que els protocols que són realment operatius són els protocols comarcals.

El **circuit** general d'abordatge de les violències masclistes compta amb una valoració molt positiva tant de la CT com dels EC i sembla ben definit.. En canvi, es valora que, si bé és cert que existeixen a nivell comarcal, manquen **circuits específics** supracomarcals per abordar situacions específiques que requereixen una intervenció especial o que tenen limitada l'accessibilitat als diferents recursos.

Un altre element clau per garantir el treball en xarxa és l'existència d'una **estratègia formativa supracomarcal**. La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 5**, relacionat precisament amb les necessitats formatives i la resposta que s'hi donen[4], és positiva per tots els òrgans del circuit. Des de la coordinació política es considera que la formació és un mecanisme clau per assegurar el treball en xarxa i prova d'això és que, des de l'aprovació del protocol territorial, hi ha en marxa un grup de treball depenent de la CT dedicat a la formació.

Pel que fa al **treball supracomarcal de casos**, els resultats indiquen que aquesta no és una pràctica habitual de la CT i que en tot cas es fa de maner espontània a l'espai de precs i preguntes de les reunions. Des dels EC, s'explica que tot i no elevar casos concrets per treballar-los supracomarcalment, sí que s'eleven temes i demandes concretes a les quals no es pot donar resposta comarcalment i que, per tant, requereixen una resposta

[3] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

[4] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

supracomarcal. En relació a les respostes que obtenen per part de la CT, apunten que aquesta no sempre és satisfactòria. A més, també expliquen que hi ha temes recurrents que mai es resolen. La resposta no sempre satisfactòria i l'existència de temes no resolts que es cronifiquen s'associa a 3 raons: la rotació de personal de la CT, el baix grau d'implicació d'algunes persones membres de la CT i el desconeixement del fenomen per part d'algunes professionals.

En relació a l'existència d'**eines de treball comunes**, aquesta és més aviat escassa. Tanmateix, es valora molt positivament la possibilitat de que se'n creïn. Des dels EC, a banda de la creació d'eines de treball comunes, també es valora la possibilitat de compartir recursos, sobretot assistencials, i personal per donar resposta als casos d'urgència.

La valoració que es fa sobre l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** és positiva. Si bé no existeix encara una metodologia consolidada, hi ha una grup de treball anomenat "Grup de treball de dades" que té com objectiu, precisament, homogeneïtzar la recollida de dades.

Finalment, sobre l'existència de **grups de treball temàtics**, un últim element que pot ajudar a garantir el treball en xarxa, la valoració que es fa és molt positiva. En el marc del circuit territorial existeixen dos grups de treball temàtics molt actius que són el GT de dades i el GT de formació. Ambdós són grups de treball operatiu que es reuneixen de forma periòdica contribuint, d'aquesta manera, al treball en xarxa dins del circuit territorial.

En relació a la pròpia **coordinació entre professionals** aquesta és valorada positivament, sobretot per les persones membres dels EC, òrgans des dels quals la coordinació entre professionals és molt necessària. Les persones membres dels EC expliquen que allò que facilita aquesta coordinació és poder posar cara i conèixer-se entre les professionals. A més, com a bona pràctica de coordinació entre professionals, asseguren que, en algunes reunions, quan ho creuen convenient, conviden a professionals que, tot i no ser membres de l'EC en qüestió, poden aportar una visió interessant sobre un tema determinat que s'estigui tractant. Un altre element positiu a destacar en relació a la coordinació entre professionals és la presència del SIE en tots els EC del circuit. En relació als elements que dificulten el treball en xarxa, les professionals dels EC identifiquen: la manca d'implicació de professionals de determinats àmbits d'intervenció, la protecció de dades i el seu ús discrecional i la de vegades inoperativitat dels EC produïda pel gran nombre de professionals i àmbits representats en aquests òrgans.

Les **valoracions** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 2** relacionat amb l'impuls del treball en equip i la cooperació[5], són relativament positives, però mostren la possibilitat de cert marge de millora en relació, precisament, al treball en equip i a la cooperació.

Des de la coordinació política del servei s'apunta que el treball en xarxa supracomarcal és molt difícil d'assolir i que, tot i desitjable, no sempre és real. Tanmateix, aquestes paraules contradiuen les declaracions que es fan des del SIE des d'on s'explica que, si bé a l'inici va ser molt complicat, actualment existeix un treball supracomarcal i de circuit important que s'impulsa tant des de la CT com des dels diversos EC.

S'identifiquen com a **punts forts** del treball en xarxa el fet que aquest ha permès definir una estratègia de formació supracomarcal i avançar en la creació d'una metodologia per la recollida i la sistematització de dades. A més, el treball en xarxa també ha permès que les professionals poguessis compartir i intercanviar experiències, coneixements i bones pràctiques.

Finalment, s'identifiquen com a **punts febles** del treball en xarxa la manca de recursos econòmics per materialitzar aquesta metodologia de treball, l'excés de volum de feina a nivell comarcal que fa difícil el treball supracomarcal i la manca d'implicació d'alguns àmbits d'intervenció.

5. Mecanismes de seguiment i avaluació

En relació als **mecanismes de seguiment i avaluació del propi circuit**, des de la coordinació política es posa sobre la taula la importància de la recollida conjunta de dades per tenir una fotografia integral de la realitat del circuit i poder avaluar la feina feta.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 4** relacionat amb les garanties d'avaluació continuada i el disseny de registres de dades[6], és més aviat negativa ja que ni la CT ni els EC el consideren assolit i només la MI creu que sí.

No es fa referència a l'existència de mecanismes de control i seguiment de la feina feta des de la MI, però sí que existeixen mecanisme de seguiment i avaluació no sistematitzats per la CT. Des de la CT es fa seguiment dels acords que es prenen,

[5] Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.

[6] Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.

s'identifiquen necessitats i dificultats per les quals s'intenta buscar solució per tal de continuar avançant.

De nou, apareix el grup de treball de dades com un element clau per la recollida i l'homogeneïtzació de dades sobre el treball que es fa en el marc del circuit per l'abordatge de la violència masclista al territori.

6. Lideratge del circuit

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre el lideratge que exerceix l'ICD sobre el circuit. Es valora especialment el suport públic i compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes, el suport institucionals davant dificultats i complicacions legals que puguin sorgir i el treball de lideratge que té en la MI. Tanmateix, tot i aquesta bona percepció, es valora més negativament aquells aspecte relacionats amb l'aportació de recursos econòmics i humans que permetin assegurar el bon funcionament del circuit.

Les persones membres de la **CT**, tot i tenir una visió també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD, aquesta és més negativa que la que es té des de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa de la CT i la resposta que es dona a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit. D'altra banda, però, es valora més negativament l'assessorament i l'acompanyament legal que hauria d'oferir l'ICD i el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

Els **EC** tenen una percepció també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD, però destaca que és, de nou, més negativa que la MI i que la CT. Des dels EC es valoren positivament elements com la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa des dels EC, la generació i la cura d'espais d'intercanvi entre professionals i la resposta a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit. D'altra banda, però, es valora més negativament el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

En general, doncs, s'observa que la percepció sobre el lideratge del circuit va empitjorant a mesura que l'òrgan és més tècnic i té una relació més directe en l'abordatge dels casos de violència masclista. Així, la MI és l'òrgan que té una percepció més positiva del lideratge, seguidament hi ha la CT i, en última posició, els EC, que són els òrgan que tenen una percepció més negativa del lideratge del circuit.

Des de la coordinació política del circuit es fa una valoració molt negativa del lideratge polític de l'ICD en relació als circuits territorials i s'apunta que aquest és pràcticament inexistent. Es reclama un posicionament clar de l'ICD en relació a la violència masclista.

A més, també es denúncia la manca de recursos econòmics per l'abordatge de la violència masclista. Finalment, i en relació al lideratge polític central, es reclamen més sinèrgies i treball col·laboratiu entre diferents institucions.

Des del punt de vista del lideratge tècnic, es posa sobre la taula la manca de referents dins de l'ICD amb expertesa i dedicació a l'àmbit de la violència masclista. En aquesta línia, des de la coordinació tècnica es reclama un rol més actiu de l'ICD central, la necessitat de més persones tècniques referents i unes directrius tècniques de treball més clares en relació als circuits.

7. Valoració general del circuit: èxits i reptes

Tot i que la **valoració general** del circuit, en tant que forma d'estructurar i organitzar el treball coordinat per l'abordatge territorial de la violència masclista, és positiva i s'hi veu molt potencial, també es posa sobre la taula la necessitat de seguir fomentant el treball supracomarcal i la identitat de circuit.

Èxits	Reptes
- La recuperació de la coordinació tècnica del circuit per part de l'ICD [7]. - l'Elaboració del protocol territorial amb la participació de totes les professionals. - La pràctica de treball en equip per un bé comú. - La coordinació real i efectiva entre professionals. - L'Existència d'una línia de treball compartida i d'un llenguatge homogeni en l'abordatge de la violència masclista. - L'existència de propostes de formació útils. - La presència de tots els àmbits implicats en la violència masclista. - El bon funcionament de la CT. - La realització d'activitats de sensibilització.	- Que existeixi un suport tècnic per part de l'ICD que es mantingui en el temps. - Que la MI doni resposta a les necessitats i qüestions que se li plantegen. - Que augmenti la implicació d'aquells serveis que avui en dia tenen un baix grau de participació. Concretament, augmentar la implicació de justícia. -Que es defineixin millori augmenti el coneixement dels rols i funcions de cada un dels òrgans que formen part del circuit. - Que millori la comunicació del circuit. - Que augmenti el reconeixement polític i la projecció a la ciutadania del circuit de la Catalunya Central. - Que es Treballi amb homes agressors. - Que augmenti el pressupost del circuit.

[7] Durant dos anys, el circuit va ser coordinat tècnicament, de forma rotatòria, pels diferents consells comarcals.

- La incorporació d'altres formes de violència més enllà de la violència en l'àmbit de la parella, per exemple la Mutilació Genital Femenina. - L'augment del coneixement dels serveis i recursos existents.	- Que millori l'atenció d'urgències, caps de setmana i festius. - Que millorin els recursos d'acollida al territori. - Que millori l'atenció a fills i filles. - Que es faci seguiment i avaluació del protocol i del circuit.

4.2. CIRCUIT DEL CAMP DE TARRAGONA

1. Estructura orgànica del circuit

El circuit del Camp de Tarragona es constitueix formalment l'any 2009. Per la seva posada en marxa es va comptar durant un any amb l'assessorament de dues consultories (El Safareig i Spora) contractades per l'ICD que van donar suport a la constitució i la posada en marxa de la CT i dels EC durant l'any 2010. Amb el canvi de Govern a finals de 2010 les reunions del circuit es van paralitzar durant un any, reiniciant-se a 2012. Malgrat ser un dels primers circuits, el protocol territorial va ser l'últim que es va aprovar a Catalunya, el juny de 2016. A diferència d'altres territoris, a Tarragona quan es va constituir el circuit es va apostar en incentivar l'elaboració i l'aprovació dels protocols comarcals primer.

En relació a la **composició** del circuit, la **MI** està constituïda per 35 institucions, essent l'òrgan amb més representants. Aquest nombre tant elevat d'institucions fa pensar que la MI és una espai poc propici pel debat i la deliberació. La **CT** està constituïda per 28 institucions, un nombre més manejable. Finalment, els **EC**, tenen un nombre de representants variable en funció de la comarca, anant de 11 membres a 27. Tots els EC es reuneixen de forma periòdica i organitzen les reunions responent a les necessitats del territori.

En relació a **l'operativitat**, la **MI** es convoca anualment i l'assistència és alta. Es descriuen les reunions anuals de la MI com reunions informatives i poc orientades a la presa de decisions polítiques.

Pel què fa a la **CT**, la convocatòria de les reunions depèn dels anys, i va des de la no convocatòria a reunions bianuals. Està pot instaurada la regularitat en les convocatòries. S'explica que l'assistència, quan és convoca, és alta. S'apunta que tot i que la CT no es reuneix de forma periòdica, els temes no s'encallen i no es deixar de fer res ni de donar resposta al problemes i demandes que puguin existir al territori ja que existeixen maneres de coordinació alternatives a les establertes en el marc del circuit. S'apunta que la convocatòria de les reunions de la CT genera un sobreesforç important i que en moltes ocasions s'utilitzen espais de coordinació més o menys formals per parlar, intercanviar informació i prendre decisions. S'explica que aquests espais d'intercanvi d'informació alteratius a la CT són, per exemple, altres reunions de coordinació d'altres serveis (SIADS, per exemple), recursos o circuits on es troben les mateixes professionals. En relació al funcionament de les reunions de la CT, aquestes segueixen un ordre del dia preestablert. La reunió es sol dividir en dues parts, una monogràfica sobre un tema concret i l'altra es dedica a fer seguiment de temes concrets del circuit. En aquesta segona part s'intenta que les representants dels EC expliquin la situació a cada comarca. Al final de les reunions sempre s'intenta fer un calendari de treball, no sempre fàcil de

complir. Tot i així, s'apunta que el grau de compliment dels acords sol ser alt i que a cada reunió es fa seguiment sobre si els acords presos a la última reunió s'han complert o no. La valoració que es fa del funcionament de la CT és ambivalent, per una banda es creu que podria funcionar millor, però per l'altra s'assegura que es compleix amb els mínims requerits.

En relació al grau d'implicació de les persones membres de la CT, s'apunta que es poden diferenciar dos perfils de professionals. Per una banda, unes (coordinadores dels EC i Mossos d'Esquadra) que tenen un grau d'implicació molt alt i amb qui la coordinació és directa i molt senzilla. I, per l'altra banda, els i les professionals que participen a la CT en representació a diversos departaments de la Generalitat, entre les quals el grau d'implicació és menor perquè, segons la coordinadora tècnica, treballen el tema de la violència masclista de forma tangencial. A més, també s'apunta que la baixa implicació i la baixa motivació també ve donada per un tema de rotació de personal. Així, en segons quins departaments, sobretot els que ja de per si tenen un grau d'implicació baix, les persones són molt canviants i llavors és difícil establir dinàmiques de treball continuat.
S'identifica certa confusió i una manca de delimitació entre les responsabilitats de la coordinadora tècnica i la coordinadora política. En aquest sentit, la coordinadora tècnica explica que aquest fet li genera certa confusió i creu que, per tal de millorar el funcionament del circuit, caldria que com a tècnica tingués més autonomia i que les funcions d'una i altra estiguessin més ben definides.

La forma d'operar dels **EC** és molt diversa i cada un d'ells té les seves pròpies dinàmiques de funcionament. Tots els EC es reuneixen periòdicament i organitzen les reunions responent a les necessitats del territori.

2. Funcions

Entre les persones membres de la **MI**, existeix una percepció bastant negativa sobre el compliment de les funcions que li són assignades. En aquest sentit, és destacable que, per totes les afirmacions, les categories de desacord acumulen més respostes que les categories d'acord. Tot i això, les afirmacions que generen més acord són aquelles relacionades amb funcions de caire mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia de funcionament de la MI (aprovació de propostes de la CT, nomenament de les persones membres de la CT i convocatòria de la reunió anual). Tanmateix, cap d'elles requereix una grau d'implicació alt per part de les institucions i persones membres de la MI. D'altra banda, les afirmacions que generen més desacord són, precisament, aquelles relacionades amb funcions vinculades amb facilitar recursos humans i econòmics que permetin l'abordatge de la violència masclista al territori, les qual requereixen efectivament un grau d'implicació i compromís polític elevant per part de les institucions i les persones membres de la MI.

Les persones membres de la **CT**, en canvi, tenen una valoració, en general, positiva sobre el compliment de les funcions que els hi pertoquen. Valoren millor aquelles funcions vinculades al rol i a les tasques de la coordinadora tècnica del circuit (convocatòria i coordinació de les reunions i foment de la comunicació entre persones membres de la CT) i pitjoraquelles relacionades amb les funcions del propi òrgan com són, per exemple, aquelles vinculades amb el seguiment i el treball supracomarcal de casos.

Els **EC** es perceben com òrgans que, en general, compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora de forma molt positiva el rol de les coordinadores dels EC, el fet que els EC són òrgans claus pel bon funcionament dels circuits comarcals i el seguiment que es fa del protocol des dels EC. D'altra banda, es valora més negativament la freqüència de les reunions de coordinació. Els EC són considerats peces fonamentals dels circuits ja que garanteixen el bon funcionament del circuit a través del treball coordinat i en xarxa.

3. Comunicació

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció negativa sobre les comunicació del circuit. En aquest sentit, es posa sobra la taula que les persones membres de la MI tenen poc coneixement sobre l'activitat que es porta a terme en el marc del circuit. En línia amb aquesta percepció negativa sobre la comunicació del circuit, un 83% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Les persones membres de la **CT** tenen una visió més positiva de la comunicació del circuit que les persones membres de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com la comunicació horitzontal i la comunicació vertical. En canvi, es valoren més negativament elements relacionats amb el traspàs de documentació amb la MI. Tot i que la percepció de la CT sigui, en general, més positiva que la de la MI, un 85% de les persones membres de la CT també creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Els **EC** tenen una percepció bastant positiva de la comunicació del circuit, millor inclús que la CT i per suposat que de la MI. Des dels EC també es valoren positivament elements com la comunicació horitzontal i la comunicació vertical. En canvi, es valoren més negativament el coneixement general que com a membres de la EC tenen sobre l'activitat que es porta terme des del circuit. Tot i que la percepció dels EC sigui, en general, més positiva que la de la CT i la MI, un 74% de les persones membres dels EC creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

En general, doncs, s'observa que la percepció sobre la comunicació del circuit va millorant a mesura que l'òrgan és més tècnic i té una implicació més directe en l'abordatge de la violència masclista. Així, la MI és l'òrgan que té una percepció pitjor de la comunicació i aquesta millora per la CT i pels EC, que són els òrgans que tenen una visió més positiva de la comunicació del circuit. Tot i aquesta tendència, tots els òrgans manifesten amb contundència la necessitat de millorar la comunicació del circuit.

En relació a la **comunicació horitzontal**, des de la coordinació política es creu que, si bé aquesta seria molt necessària dins de la **MI**, actualment és pràcticament inexistent. Pel què fa la **CT**, s'explica que la comunicació horitzontal dins d'aquest òrgan és una realitat, ja que el territori és petit i totes les professionals es coneixen. En relació als **EC**, la comunicació horitzontal és fàcil i fluida. Si es compara la comunicació horitzontal entre els tres òrgans del circuit, els resultats mostren que la pitjor comunicació horitzontal es dóna entre les persones membres de la MI, i que la millor es produeix dins dels EC, i que dins la CT aquest tipus de comunicació també gaudeix de bona salut.

En relació a la **comunicació vertical**, les persones membres del **MI** en tenen una percepció més aviat negativa. Les dades qualitatives recolzen aquesta resultat i des de la coordinació política del circuit no es té del tot clara com s'articula la comunicació i coordinació entre la MI i la CT, ja que no hi ha una forma sistematitzada en el marc del circuit. La Coordinadora política afegeix que en realitat és l'ICD qui actua com a mitjà de transmissor de la informació entre ambdós òrgans. Des de la coordinació política es reclama una millora d'aquesta comunicació entre la MI i la CT per tal d'assegurar el traspàs d'informació tècnica a l'òrgan polític i augmentar el grau de coneixement i sensibilització de les persones membres de la MI.

Des del punt de vista de la **CT**, la coordinadora tècnica explica que la informació que es rep des de la MI és insuficient. Es posa sobre la taula que entre la CT i la MI només s'intercanvia informació genèrica sobre el funcionament del circuit però que no s'entra en detall.

En relació a la comunicació entre la **CT** i els **EC**, des de a comunicació tècnica del circuit s'explica que la comunicació és fluida i que el traspàs d'informació als EC es fa informalment i en reunions alternatives o altres espais de participació on es troben les mateixes professionals. Tanmateix, des del EC es té una percepció diferent i es valora que la comunicació amb la CT és reduïda i la majoria dels EC (tots menys un) asseguren que no treballen en clau CT i no visualitzen aquest òrgan com un espai on buscar-li solucions als seu problemes.

La comunicació entre els **EC** i els i les **AP** és informal, no formalitzada ni sistematitzada, perquè les membres dels EC i els/les AP comparteixen molts espais de treball.

Destaquen que cal emfatitzar la importància de que les professionals que formen part dels EC facin el traspàs sectorialment als seus equips (als i les AP). Afirmen que això és un problema real perquè la informació no sempre baixa i arriba a qui ha d'arribar.

En relació a la **comunicació externa** del circuit, cal dir que aquesta és pràcticament inexistent. La comunicació amb la CNVM creuen que s'estableix a través de la presidenta de l'ICD, la qual suposadament informa a la CNVM de la realitat del circuit territorial després d'haver assistit a la MI del Camp de Tarragona.

La comunicació amb els mitjans de comunicació es fa sempre des de la Delegació del Govern de Tarragona, institució que presideix la MI, i, per tant, és sempre de caràcter polític, mai tècnic. Tanmateix, és important apuntar que la MI era precisament l'òrgan des del qual es posava sobre la taula un major desconeixement sobre el funcionament i l'activitat del circuit.

Finalment, és important apuntar que no existeix una comunicació directa amb la ciutadania.

4. Treball en xarxa

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció relativament positiva sobre el treball en xarxa del circuit. L'afirmació que genera més acord, relacionada amb l'aprovació de propostes provinents de la CT, és de caire mecànic i formal i no requereix un grau d'implicació molt elevant per part de les persones membres de la MI. En canvi, l'afirmació que genera menys acord, relacionada amb el treball de col·laboració sistemàtica amb els altres òrgans del circuit té a veure precisament amb el veritable treball en xarxa i requereix un grau d'implicació i compromís que sembla feble en el sí de la MI de Tarragona.

Entre les persones membres de la **CT** destaca l'elevat percentatge d'indecisió en les respostes, el que pot ser indicador d'un cert desconeixement de la realitat del treball en xarxa en el marc del circuit. Tot i aquest grau d'indecisió, les afirmacions que han generat més acord tenen a veure amb la creació d'un circuit, l'existència d'un llenguatge compartit i la definició de circuits específics. D'altra banda, les afirmacions que generen més desacord són relacionades amb la creació de grups de treball temàtics i l'existència d'una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades.

Els **EC** coincideixen, en general, en una percepció relativament positiva del treball en xarxa que es porta a terme en el marc del circuit. En aquest sentit, valoren positivament la creació de circuits, la coordinació interprofessionals, l'existència d'un llenguatge compartit i la creació de circuits específics. Tanmateix, valoren negativament el treball supracomarcal de casos.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 1** relacionat amb la formalització de la coordinació interprofessional mitjançant la creació d'un protocol i circuit d'intervenció[8], és més aviat negativa i genera molta indecisió en la resposta.

Pel que fa l'existència d'un marc conceptual comú, els resultats quantitatius són bons per tots els tres òrgans. A més, tant des de la coordinació política com des de la direcció del SIE s'afirma que sí que existeix un marc conceptual comú compartit per la gran majoria de professionals.

En relació a l'ús del **Directori de Recursos** per a l'abordatge de de la violència masclista a Catalunya , la coordinadora política explica que aquest s'actualitza de forma periòdica a través d'una fitxes que omplen les professionals.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 3** relacionat amb l'existència d'un sistema d'informació global dels recursos del territori[9], no és positiva i destaca el gran volum de respostes que es concentren, pels tres òrgans, al valor intermig 3, fet que pots ser un indicador d'un elevat grau d'indecisió i/o desconeixement sobre si existeix o no un sistema global d'informació al territori.

L'existència del **protocol territorial**, element en principi essencial pel treball en xarxa, es valora de forma poc entusiasta i no es concep com un document propi sinó més aviat com un document aliè i allunyat de la realitat del territori. El protocols realment operatius són els protocol comarcals. De fet aquest protocol, que es va aprovar a 2016 encara no es troba penjat ni al web de l'ICD, ni al Directori de Recursos per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya.

El dibuix del **circuit** que han de seguir les dones en situació de violència masclista al Camp de Tarragona és valorat de forma molt positiva. De fet és l'afirmació vinculada al treball en xarxa millor valorada pels òrgans tècnics (CT i EC).

En canvi, noo existeixen **circuits específics** supracomarcals o comarcals per abordar situacions específiques que requereixen una intervenció especial. Tot i així, en alguna de les comarques s'estan plantejant elaborar-ne un per abordar el tema de les mutilacions genitals femenines.

[8] Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

[9] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

Un altre element clau per garantir el treball en xarxa és l'existència d'una **estratègia formativa supracomarcal**. La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 5**, relacionat precisament amb les necessitats formatives i la resposta que s'hi dona[10], és negativa per tots els òrgans del circuit. Tot i aquesta valoració negativa en relació a l'assoliment de l'estàndard, la valoració que es fa des de la CT sobre l'existència d'una estratègia formativa és més positiva. D'altra banda, des de la coordinació tècnica s'explica que les formacions que es plantegen sempre són supracomarcals.

Pel que fa al **treball supracomarcal de casos**, els resultats indiquen que aquesta no és una pràctica habitual de la CT.

En relació a l'existència d'**eines de treball comunes**, s'explica que si bé a l'inici del circuit es va treballar en algun document d'ús comú, actualment no hi ha cap eines de treball compartida entre les diferents comarques.

La valoració que es fa sobre l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** també és negativa. La recollida sistemàtica de dades no es fa des de la CT, però es destaca que sí que es fa des dels SIADs, els quals utilitzen el mateix aplicatiu, fet que facilita la comparativa i l'anàlisi conjunt de la dades entre aquests serveis però no amb la resta de serveis d'altres àmbits d'intervenció.

Finalment, sobre l'existència de **grups de treball temàtics**, s'explica que no s'han creat mai de forma generalitzada en el marc del circuit. Només la ciutat de Tarragona ha creat una taula per treballar el fenomen del tràfic de dones per l'explotació sexual.

En relació a la pròpia **coordinació entre professionals**, des de la coordinació política es posa sobre la taula les dificultats de coordinació que existeixen, en general, amb determinats àmbits d'intervenció, per exemple, amb l'àmbit sanitari. Des de la coordinació tècnica s'explica que la coordinació entre les professionals de la CT no sempre es produeix en el marc d'aquest òrgan, sinó que existeixen espais alternatius de coordinació. Des dels EC asseguren que la coordinació entre professionals és fàcil i fluida perquè es tracta de territoris petits i es coneixen entre elles. A més, apunten que hi ha duplicitat de càrrecs, és a dir que la referent en violència masclista pot ser la mateixa que la referent d'infància, i que la coordinació entre professionals forma part del dia a dia de la seva feina i no és exclusiva pels casos de violència masclista.

[10] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

Les **valoracions** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 2** relacionat amb l'impuls del treball en equip i la cooperació[11], són més aviat negatives, especialment entre les persones membres dels EC. S'identifiquen com a **punts forts** del treball en xarxa al Camp de Tarragona el potencial que té el circuit per poder pràcticament "automatitzar" la resolució dels casos de violència masclista. A més, també s'apunta que el treball en xarxa evita la victimització secundària de les dones ja que garanteix la no duplicitat d'intervencions i la limitació i definició de l'àmbit d'actuació de cada un dels serveis.

Finalment, s'identifiquen com a **punts febles** del treball en xarxa, per una banda, la manca de recursos especialitzats per l'abordatge de la violència masclista. I, per l'altra, la duplicitat del personal, el fet de que són les mateixes persones a tot arreu. Si bé per una banda aquest fet ajuda a la coordinació entre professionals, també dificulta la definició de les fronteres del circuit les quals es creuen amb d'altres espais de participació com, per exemple, les reunions dels SIADs.

5. Mecanismes de seguiment i avaluació

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 4** relacionat amb les garanties d'avaluació continuada i el disseny de registres de dades[12], és clarament negativa.

Aquestes valoracions tant negatives estan en línia amb el reconeixement que les coordinadores política i tècnica fan de que, efectivament, no existeixen mecanismes de control i avaluació dels protocols ni del propi circuit.

6. Lideratge del circuit

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre el lideratge que exerceix l'ICD sobre el circuit. Des de la MI es creu que l'ICD està fent realment una bona feina en el lideratge de la intervenció coordinada per l'abordatge de la violència masclista al Camp de Tarragona. En aquest sentit, es valora especialment el suport públic i el compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes, el lideratge que fa l'ICD de la MI i el suport institucional davant dificultats i complicacions legals que puguin sorgir. Tanmateix, tot i aquesta bona percepció, es valora no tant positivament la tasca de l'ICD per assegurar el compromís i les aliances amb la resta d'institucions.

Les persones membres de la **CT**, també tenen una valoració positiva sobre el lideratge de l'ICD. Es valora especialment el suport i l'assessorament tècnic per part de l'ICD, la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa de la CT i la generació i la

[11] Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.

[12] Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.

creació d'espai per l'intercanvi entre professionals. D'altra banda, però, es valora pitjor l'impuls i el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques comunes.

Els **EC** tenen una percepció també positiva sobre el lideratge de l'ICD, però aquesta és pitjor que la de la MI i la CT. Des dels EC es valoren positivament elements com el suport i l'assessorament tècnic, la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa des dels EC i la resposta a les necessitats formatives dels equips professionals. D'altra banda, però, es valora pitjor el suport econòmic per a la creació d'eines metodològiques. Des de la coordinació política del circuit s'explica que el lideratge del circuit depèn molt de la presidenta de l'ICD i assegura que els canvis i la inestabilitat política no han ajudat gens a mantenir i consolidar un lideratge clar. Tanmateix, també des de la coordinació política del circuit es valora positivament el posicionament ferm de l'ICD en matèria de violències masclistes així com el suport tècnic que reben des de l'ICD central.

Des de la coordinació tècnica del circuit es creu que hi hauria d'haver més implicació i compromís polític per part de l'ICD central en la lluita contra les violències masclistes i que, per tant, caldria reforçar el lideratge en aquest sentit.

Des dels EC valoren com a element negatiu en relació al lideratge dels circuits la manca de reconeixement de la seva feina. A més, reclamen menys centralisme des de Barcelona al mateix temps que valoren molt positivament el suport que reben des de l'ICD de Tarragona

7. Valoració general del circuit: èxits i reptes

Tot i que la **valoració general** del circuit, en tant que forma d'estructurar i organitzar el treball coordinat per l'abordatge territorial de la violència masclista, és positiva, tanmateix, s'apunta que potser seria útil reduir el nombre de gent vinculada a cada un dels òrgans per tal de fer-los més àgils i operatius.

ÈXITS	REPTES
- La constitució del circuit com a model territorial per l'abordatge de les violències masclistes. - L'existència d'una consciència sobre la necessitat de treballar el tema de la violència masclista de forma específica. - L'elaboració dels protocols comarcals. - L'intercanvi d'informació entre professionals i institucions. - La coordinació entre professionals. - L'organització de reunions periòdiques.	- Que es sistematitzin les reunions i augmenti la seva eficiència. - Que augmenti la dotació econòmica als Ens locals per implementar les polítiques d'abordatge de les violències masclistes. - Que es realitzin cursos específics de formació en l'àmbit de violències masclistes. - Que es creïn eines de seguiment i avaluació del circuit.

- El lideratge de l'ICD. - L'existència d'una visió global del territori. - La formació continuada.	- Que es creïn eines per la recollida de dades el funcionament del circuit. - Que es doni continuïtat i es consolidi l'estructura de circuit. - Que augmentar la periodicitat de les reunions. - Que millorin les estratègies d'intervenció. - Que millori la comunicació horitzontal i vertical del circuit. - Que s'elabori un pla de comunicació del circuit. - Que s'asseguri la coherència en relació a les línies de treball del circuit entre els diversos òrgans. - Que es doni resposta realitats específiques, per exemple, món rural. - Que es millorin les actuacions en l'àmbit de la salut. - Que s'impulsi la creació de grups de treball, per exemple, sobre indicadors de risc en infants. - Que es creïn taules i circuits específics per l'abordatge d'altres formes de violència, per exemple, la MGF. - Que augmenti la formació a professionals. - Que augmentin els recursos d'urgència per les dones. - Que millori la implicació dels càrrecs i òrgans polítics.

4.3. CIRCUIT DE LES TERRES DE L'EBRE

1. Estructura orgànica del circuit

El circuit de les Terres de l'Ebre es constitueix formalment l'any 2009. El procés de desplegament del circuit es va iniciar un any abans convocant a totes les professionals de la CT per iniciar i treballar conjuntament la redacció del protocol. Aquest procés es va fer amb l'acompanyament i assessorament de l'associació de dones El Safareig, Dones amb Empenta i Spora i amb el lideratge de l'ICD, sent el primer circuit territorial que es va posar en marxa a Catalunya. El protocol territorial es va finalitzar l'any 2010 però no es va signar formalment fins l'any 2012. El protocol aprovat i publicat no està datat, i seria important que hi constés la data d'aprovació.

En relació a la **composició** del circuit, la **MI** està constituïda per 27 institucions, essentl'òrgan més gran del circuit. La **CT** està constituïda per 22 institucions. El fet que hi ha hagi menys institucions que a la MI fa pensar aquí que es tracta d'un òrgan molt més preparat i disposat a un treball més operatiu, al debat i a la presa de decisions.

Finalment, els **EC**, tenen un nombre de representants variable en funció de la comarca, anant de 14 membres a 19.

En relació a **l'operativitat**, la **MI** es convoca anualment i l'assistència és del 100%. Pel que fa al grau d'implicació, aquest és percebut com alt. Es descriuen les reunions anuals de la MI com reunions informatives i poc orientades a la presa de decisions polítiques.

Pel què fa a la **CT**, aquesta es convoca tres cops l'any. Tot i que l'assistència és elevada, les baixes sempre són de les mateixes institucions. Des de la coordinació tècnica s'expressa certa preocupació i la necessitat de solucionar aquest problema. En relació al grau d'implicació, s'explica que aquest és alt i que les persones membres de la CT participen de forma activa a les reunions.

La forma d'operar dels **EC** és molt diversa i cada un d'ells té les seves pròpies dinàmiques de funcionament. Tots els EC es reuneixen periòdicament i organitzen les reunions responent a les necessitats del territori.
El SIE és una peça clau del circuit i és present a totes les reunions dels EC i de la CT.

2. Funcions

Entre les persones membres de la **MI**, la percepció sobre el grau de compliment de les seves funcions és molt positiva i demostren un grau alt de compromís polític per l'abordatge de la violència masclista al territori. Les afirmacions que generen més acord són aquelles relacionades amb funcions de caire mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia de funcionament de la MI (convocatòria de la reunió anual i nomenament de les

persones membres de la CT). A més, destaca també el grau d'acord elevat que genera l'afirmació relacionada amb la proporció de recursos humans necessaris pel bon funcionament del circuit. D'altra banda, l' afirmació que genera més desacord és, precisament, aquella relacionada amb la funció vinculada amb facilitar recursos econòmics que permetin l'abordatge de la violència masclista al territori, la qual requereix un grau d'implicació i compromís polític encara més elevant per part de les institucions i les persones membres de la MI.

En general, existeix una visió positiva sobre el compliment de les tasques de la MI i es visualitza com un òrgan essencial per assegurar el bon funcionament del circuit.

Les persones membres de la **CT** valoren que, en general, aquest òrgan compleix amb les seves funcions fonamentals. Aquelles afirmacions que generen més acord són, per una banda, aquelles relacionades amb les pròpies funcions de coordinació de la tècnica territorial i, per l'altra, aquella relacionada amb l'elaboració del protocol territorial. Tanmateix, tot i aquesta valoració positiva sobre el compliment de les funcions assignades, s'identifica que la funció de treball supracomarcal de casos té marge de millora i caldria augmentar-ne el grau de compliment.

Des de la coordinació tècnica del circuit es descriu la CT com un espai on les professionals comparteixen necessitats, dificultats i coneixement sobre l'abordatge de la violència masclista al territori. També s'apunta que la CT té la funció de ser l'òrgan de gestió i coordinació estratègica del circuit territorial.

Els **EC** es perceben com òrgans que compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora de forma molt positiva el rol de les coordinadores dels EC, la vehiculació de la informació entre la CT i les AP i les convocatòries de les reunions periòdiques. Els EC són considerats òrgans claus per la coordinació de les professionals implicades en l'abordatge de la violència masclista al territori, pel seguiment del protocol i per consolidar el treball en xarxa. Els EC són considerats el motor del circuit.

3. Comunicació

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre la comunicació del circuit. Valoren especialment la comunicació vertical, el traspàs de documentació entre la CT i la MI i la comunicació horitzontal. En línia amb aquesta bona percepció destaca que només el 38% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Les persones membres de la **CT**, tot i tenir una visió també bastant positiva sobre la comunicació del circuit, aquesta és pitjor que la la de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com la comunicació horitzontal, el grau de coneixement que

tenen sobre el funcionament i l'activitat del circuit i la comunicació vertical. Tot i així, més de la meitat de les persones membres de la CT, un 54%, creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Els **EC** tenen una percepció bastant positiva de la comunicació del circuit, però també és, de nou, pitjor que de la MI i la CT. Des dels EC es valoren positivament elements com la comunicació horitzontal i la vertical. Tot i aquests elements positius, destaca que l'afirmació que genera més desacord és precisament la relacionada amb el coneixement de l'activitat del circuit. En aquest sentit, un 74% de persones membres dels EC creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

En general, doncs, s'observa que la percepció sobre la comunicació del circuit va empitjorant a mesura que l'òrgan és més tècnic i té una implicació més directe en l'abordatge de la violència masclista. Així, la MI és l'òrgan que té una percepció més positiva de la comunicació, seguidament hi ha la CT i, en última posició, els EC, que són els òrgan que tenen una percepció més negativa de la comunicació del circuit.

En relació a la **comunicació horitzontal**, si bé els resultats de les dades quantitatives són molt positius al respecte, des de la coordinació política es matisa i s'explica que l'ICD és qui es relaciona bidireccionament amb cada membre de la MI i que es desconeix si existeix comunicació entre les diverses institucions i persones membres de la MI. Pel què fa la **CT**, s'explica que la comunicació horitzontal dins d'aquest òrgan és una realitat, ja que el territori és petit i totes les professionals es coneixen i estan acostumades a treballar conjuntament. En relació als **EC**, la comunicació horitzontal és fàcil i fluida i hi ha molt intercanvi d'informació entre els diversos EC. Les dades ens mostren que la comunicació horitzontal dins de cada òrgan gaudeix de bona salut. Tanmateix, el cert és que la percepció sobre aquest tipus de comunicació, varia molt dins de cada òrgan. En aquest sentit, és important apuntar que la CT és l'òrgan que té una millor comunicació horitzontal percebuda, seguida de la MI i, en últim lloc, els EC.

En relació a la **comunicació vertical**, les persones membres de la **MI** són les que tenen una percepció més positiva en relació a la comunicació vertical, mentre que les dades per la **CT** són menys optimistes, tot i continuant sent encara positives. Les dades qualitatives apunten que, en realitat, la comunicació entre ambdós òrgans no és bidireccional i que sempre és de baix cap a dalt. En aquest sentit s'explica que des de la MI no es traspassa cap informació cap a la CT i que, en canvi, és la CT qui eleva temes a la MI. En general, allò que s'eleva són temes que no s'han aconseguit resoldre en el marc dels EC i de la CT. En relació a la figura de portaveu de la CT a la MI que tenen contemplada, sembla no ser massa eficaç i es destaca el caràcter únicament simbòlic de càrrec. La portaveu *de facto* que traspassa la informació de la CT a la MI és la pròpia coordinadora política del circuit.

En relació a la comunicació entre la **CT** i els **EC**, s'explica que el mecanisme de comunicació que existeix entre ambdós òrgans és l'enviament de l'acta de la reunions de la CT a les coordinadores dels EC que llavors la fan extensiva als seus equips. A més, la Coordinadora tècnica del circuit participa a totes els reunions de tots els EC del territori, fet que facilita la comunicació entre l'òrgan tècnic i els EC.

En relació a la comunicació entre els **EC** i la **CT** , s'explica que els EC eleven demandes durant les reunions de la CT a través de les seves representants. S'explica que la majoria de vegades la resposta que s'obté des de la CT és satisfactòria. Tanmateix, s'apunta al fet de que la freqüència de les reunions de la CT de vegades no és suficient i que, per tant, no sempre és possible donar resposta a temps a tots els temes que s'eleven.

Pel que fa a la comunicació entre els **EC** i les **AP**, les coordinadores dels EC expliquen que als EC participen totes les interlocutores de cada sector o àmbit d'agents de proximitat. La idea és que cada representat per àmbit, un cop ha finalitzat la reunió, traspassa la informació als seus equips. Tanmateix, no existeixen mecanismes de control per saber si s'ha fet o no. Aquest fet és motiu de preocupació important entre les coordinadores dels EC. També ho és per la coordinadora tècnica del circuit, la qual esta convençuda que no totes les i els AP reben la informació sobre el circuit. Aquest fet es considera preocupant perquè són precisament aquests agents les que treballen directament amb les dones que viuen violència.

Finalment, en relació a la informació que els **EC** reben sobre la **MI**, apunten que únicament saben quan es convoca perquè han de reservar les agendes de les seves representants però expliquen que no està sistematitzat un sistema de retorn del que es parla a la MI cap als EC.

En relació a la **comunicació externa** del circuit, cal dir que aquesta és pràcticament inexistent. La comunicació amb la CNVM es produeix quan des del circuit es participa a les reunions de la comissió i es fa una traspàs d'informació sobre quina és la situació al territori. Sobre el retorn de les reunions de la CNVM al circuit, s'explica que la presidenta de la ICD el fa a la MI.

La comunicació amb els mitjans de comunicació és pràcticament inexistent i només es parla amb els mitjans en dates senyalades com, per exemple, el 25N.

Finalment, és important apuntar que no existeix una comunicació directa amb la ciutadania que permetin visibilitzar l'existència del circuit.

4. Treball en xarxa

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre el treball en xarxa del circuit. L'afirmació que genera més acord és la relacionada amb l'aprovació de les propostes provinents de la CT.

Les persones membres de la **CT** també tenen una percepció positiva del treball en xarxa del circuit. Les afirmacions millor valorades són la creació d'un circuit propi, l'existència d'un llenguatge compartit i l'existència d'una estratègia formativa supracomarcal. D'altra banda, les valoracions més negatives s'acumulen a l'afirmació relacionada amb l'establiment d'una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades.

Els **EC** coincideixen en una percepció positiva del treball en xarxa, fins i tot més que la CT. En aquest sentit, valoren positivament la creació de circuits, la coordinació amb els altres òrgans del circuit i l'existència d'un llenguatge compartit. Tanmateix, valoren més negativament l'afirmació relacionada amb el treball supracomarcal de casos.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 1** relacionat amb la formalització de la coordinació interprofessional mitjançant la creació d'un protocol i circuit d'intervenció[13], és molt positiva per tots els 3 òrgans del circuit.

Pel que fa l'existència d'un **marc conceptual comú**, es creu que si bé potser no és compartit per totes les professionals del circuit, en general sí que existeix un aproximació comuna al fenomen de la violència masclista. S'explica que existeixen diferències entre aquelles professionals més properes als casos i que intervenen directament amb dones en situació de violència, les qual efectivament comparteixen un marc conceptual, i les professionals més allunyades de l'abordatge directa dels casos que participen als EC o a la CT des d'àmbits d'intervenció més allunyats el fenomen.

En el marc del circuit de les Terres de l'Ebre no hi ha uns actualització periòdica i sistemàtica del **Directori de Recursos** per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya **, t**ot i que des de l'oficina de l'ICD es van actualitzant les dades dels recursos que existeixen al territori S'apunta que seria útil que existís una eina i un treball sistemàtic d'actualització d'aquest directori.

Tot i la no actualització sistemàtica del Directora General, la **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 3** relacionat amb l'existència d'un sistema

[13] Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

d'informació global dels recursos del territori[14], és molt positiva per part de la MI i els EC, però és més negativa per part de la CT. L'existència del **protocol territorial**, element essencial pel treball en xarxa, es valora positivament. Si bé, segons la coordinació tècnica, el procés d'elaboració del protocol no va ser senzill, des dels EC asseguren que la creació del protocol va ser útil per reflexionar sobre la feina que feia cada professional. En relació a l'ús del protocol, des de la coordinació tècnica i des dels EC es destaquen les dificultats que apareixen per trobar un encaix entre el protocol de violència masclista i el protocol d'infància. Encara en relació al protocol és interessant apuntar que els EC es regeixen per aquest protocol supracomarcal i que no existeixen protocols comarcals. Segons expliquen les coordinadores dels EC, la revisió del protocol es fa a través del seguiment de casos concrets, analitzat buits o mancances del protocol i identificant possibilitats de millora. El protocol no s'ha actualitzat mai i entre les professionals hi ha certes reticències a la seva revisió per l'esforç que pot implicar.

Es creu que el **circuit** general d'abordatge de les violències masclistes està ben definit i compta amb una valoració molt positiva, tant de la CT com dels EC.

Un altre element clau per garantir el treball en xarxa és l'existència d'una **estratègia formativa supracomarcal**. La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 5**, relacionat precisament amb les necessitats formatives i la resposta que s'hi dona[15], és positiva per tots els òrgans del circuit. Tant des de la coordinació tècnica com des de la CT, la valoració que es fa de l'estratègia formativa és molt positiva. Destaca només la preocupació pel fet que es creu que no sempre tota la informació sobre formació arriba a totes les professionals del circuit, especialment les AP.

Pel que fa al **treball supracomarcal de casos**, els resultats indiquen que aquest no és una pràctica habitual ni de la CT ni dels EC. Tot i així, des dels EC s'explica que sí que eleven aquells casos als quals no tenen capacitat de donar resposta. S'apunta que sempre es rep resposta per part de la CT, encara que no sempre és exactament la que es voldria. A més, s'explica que la freqüència de les reunions de la CT és molt dilatada i que de vegades pot passar molt temps entre la reunió dels EC i la reunió de la CT, fet que dificulta la resolució ràpida dels casos. S'apunta que podria ser interessant definir els criteris per elevar casos a la CT.

[14] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

[15] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

En relació a l'existència d'**eines de treball comunes**, aquesta és més aviat escassa i si bé a l'inici del circuit sí que es va generar algunes eines (full de derivació, eines per a la cessió de dades), ara la CT ha deixat de fer-ho.

La valoració que es fa sobre l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** és negativa. S'explica que es va intentar establir un sistema però que finalment no va ser possible i es va abandonar. Des de la coordinació tècnica s'apunta que seria necessari crear un sistema comú de recollida de dades per tots els circuits territorials.

Finalment, sobre l'existència de **grups de treball temàtics**, des de la coordinació tècnica s'explica que actualment no existeixen però que sí que n'han tingut (valoració de risc). Tanmateix, es valora molt positivament aquesta metodologia de treball perquè es creu que poden arribar a ser espais molt operatius i actualment volen crear-ne un sobre agressions sexuals.

En relació a la pròpia **coordinació entre professionals** aquesta és valorada molt positivament. S'explica que la coordinació entre professionals és fluida, en gran part, gràcies al fet que les Terres de l'Ebre és un territori petit i totes es coneixen. Tanmateix, creuen que el tema de la protecció de dades i l'ús discrecional d'aquesta és un dels elements que més dificulta la coordinació entre professionals.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 2** relacionat amb l'impuls del treball en equip i la cooperació[16] que fa la MI és molt positiva. Tanmateix, des de la CT i els EC es té una percepció bastant més negativa.

S'identifiquen com a **punts forts** del treball en xarxa a les Terres de l'Ebre el fet que permet donar una resposta més integral i eficaç a les dones en situació de violència masclista. El treball en xarxa permet treballar de forma coordinada i transversal i intercanviar coneixement i experiències entre comarques.

Finalment, s'identifiquen com a **punts febles** del treball en xarxa que la múltiple intervenció de serveis en els mateixos casos pot provocar una fragmentació de la vida de les dones (intervenint de forma massa parcel·lada des de cada àmbit i sense una visió integral), també pot donar lloc a duplicitat de les intervencions.

5. Mecanismes de seguiment i avaluació

En relació als **mecanismes de seguiment i avaluació del propi circuit**, tant des de la coordinació política com des de la coordinació tècnic no existeixen mecanismes de

[16] Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.

seguiment i avaluació del funcionament del circuit. Tanmateix, des de les dues posicions s'assegura que seria útil poder-ne tenir per, d'aquesta manera, poder millorar el funcionament del circuit.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 4** relacionat amb les garanties d'avaluació continuada i el disseny de registres de dades[17], és positiva. La MI és l'òrgan més optimista, però els EC i, especialment, la CT tenen una percepció menys positiva i són més crítics en relació a l'assoliment de l'estàndard.

6. Lideratge del circuit

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció molt positiva sobre el lideratge que exerceix l'ICD sobre el circuit. Es valora especialment el suport públic i compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes, l'aportació de recursos humans i el treball de lideratge que té en la MI.

Les persones membres de la **CT**, tot i tenir una visió també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD, aquesta és pitjor que la que es té des de la MI. Des de la CT es valora positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa de la CT i la resposta que es dona a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit. D'altra banda, però, es valora més negativament l'assessorament i l'acompanyament legal que hauria d'oferir l'ICD i el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

Els **EC** tenen una percepció també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD. Des dels EC es valoren positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, la resposta que es dona a les necessitats formatives dels equips professionals del circuit i la valoració i el reconeixement del lideratge tècnic que es fa des dels EC. D'altra banda, però, es valora més negativament el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

Des de la coordinació política del circuit es fa una valoració positiva del lideratge central de l'ICD, però apunta que seria útil rebre més indicacions i directrius tècniques. Tot i així, apunta la necessitat de que es continuï respectant la idiosincràsia del territori. Des de la coordinació tècnica es creu que caldria millorar el lideratge polític del ICD central augmentant el finançament dels circuits que permetés donar millor resposta a les necessitats de les professionals. En relació al lideratge tècnic, es repeteix la idea de la necessitat de tenir un acompanyament tècnic més sòlid des de l'ICD central.

[17] Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.

7. Valoració general del circuit: èxits i reptes

Tot i que la **valoració general** del circuit, en tant que forma d'estructurar i organitzar el treball coordinat per l'abordatge territorial de la violència masclista, és positiva, tanmateix, s'apunta que caldria millorar la implicació i l'operativitat de la MI i la comunicació entre els diversos òrgans del circuit.

ÈXITS	REPTES
- La coordinació entre els diversos agents implicats. - La cohesió dels equips i dinàmica de treball positiva. - La continuïtat i vigència del circuit. - El lideratge positiu. - L'existència d'un circuit aterrat al territori. - La interlocució entre professionals fàcil perquè es tracta d'un territori petit. - La consolidació del circuit. - L'activació ràpida dels protocols. -La capacitat de convocatòria - L'organització de formació específica de violència masclista amb èxit de participació i assistència. - Les campanyes de sensibilització realitzades.	- Que augmenti la participació de tots els agents. -Que es treballi amb els agressors. - Que es millori la comunicació amb determinats àmbits d'intervenció, per exemple, salut mental. - Que augmentin els recursos humans dedicats al circuit. - Que millori el lideratge. - Que augmenti el pressupost del circuit. - Que arribar a tots els territoris. - Que es creï una eina informàtica que permeti recollir i sistematitzar les dades de les víctimes de VM en un únic programa. - Que arribar a diferents sectors i edats - Que es generar un llenguatge compartit i que es fomentar una comprensió i una aproximació comunes al fenomen de la violència masclista per part dels diversos agents. -Que s'impliquin activament totes les institucions, els organismes i els agents socials del territori rellevants per a l'abordatge actiu de la violència masclista. - Que es faciliti al conjunt de professionals una formació específica i diversificada sobre el fenomen de la violència masclista i promoure l'intercanvi d'experiències i bones pràctiques.

	- Que s’actualitzi el protocol perquè sigui més dinàmic i que es vagi adaptant a la realitat canviant del territori. - Que s’estableixi un sistema d'avaluació del circuit que permeti identificar avenços i elements que necessiten més implicació i esforç.

4.4. CIRCUIT DE LES COMARQUES DE LLEIDA

1. Estructura orgànica del circuit

El circuit de Lleida es constitueix formalment l'any 2010, però no és fins l'any 2012 que es redacta el protocol, aprovant-se per la MI a l'abril de 2013. El protocol aprovat i publicat no està datat, i seria important que hi constés la data d'aprovació.

En relació a la **composició** del circuit, la **MI** està constituïda per 32 institucions, sent l'òrgan més gran del circuit. La **CT** està constituïda per 29 institucions. L'alt nombre de membres d'aquests dos òrgans complica necessàriament l'operativitat de les reunions. Finalment, els **EC**, tenen un nombre de representants variable en funció de la comarca, anant de 5 membres a 13. Destaca que 5 EC tenen 7 o menys representants, sent per tant EC bastant petits.

En relació a **l'operativitat**, la **MI** es convoca anualment i l'assistència és del 100%. Pel que fa al grau d'implicació aquest és percebut com alt. S'apunta que al principi hi havia més desconeixement sobre com funcionaven els circuits i quin havia de ser el grau d'implicació de cada persona, però s'explica que actualment la MI funciona correctament. En relació al grau de compliment dels acords, s'assegura que aquest és del 100% ja que l'ICD de Lleida s'encarrega d'executar-os i fer-ne el seguiment.

Pel què fa a la **CT**, aquesta es convoca dos cops l'any. El grau d'assistència és elevat i el grau d'implicació de les professionals es valora molt satisfactòriament.

És interessant apuntar que, com a mínim un cop l'any, l'ICD territorial assisteix a una de les reunions dels EC amb l'objectiu de facilitar la comunicació i la coordinació. Aquesta participació i implicació de l'ICD es valora molt positivament per part de les persones membres dels EC.

Des de la coordinació política del circuit, s'explica que si bé tots els òrgans del circuit tenen el seu calendari de reunions establerts, de vegades, i per tal de donar resposta a necessitats específiques que poden sorgir al territori, es porten a terme reunions *ad hoc* amb professionals que, per les especificitats del cas, hi estan directament vinculades o hi poden donar una resposta concreta. En funció del cas, doncs, es reuneixen aquelles professionals necessàries. Aquesta dinàmica de reunions *ad hoc* és reprodueix sobretot en el marc de les CT i dels EC.

2. Funcions

Entre les persones membres de la **MI**, la percepció sobre el grau de compliment de les funcions és molt positiva. Les afirmacions que generen més acord són aquelles relacionades amb funcions de caire mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia de

funcionament de la MI (formar part de la CNVM, convocatòria de la reunió anual i nomenament de les persones membres de la CT), però cap d'elles requereix un grau d'implicació alt per part de les institucions i persones membres de la MI. D'altra banda, l' afirmació que genera més desacord és, precisament, aquella relacionada amb la funció vinculada amb facilitar recursos econòmics que permetin l'abordatge de la violència masclista al territori, la qual requereix un grau d'implicació i compromís polític encara més elevant per part de les institucions i les persones membres de la MI.

Des de la coordinació política del circuit es valora que per ara la MI té un rol passiu que es concreta únicament en aprovar tot allò que s'hagi pogut treballar a nivell tècnic. Aquest caràcter passiu i reduït a l'aprovació pràcticament simbòlica de la feina feta a nivell tècnic, la coordinadora política l'atribueix a la manca de recursos econòmics dels quals disposa la MI que dificulta el compliment de les seves funcions.

Les persones membres de la **CT** valoren que, en general, aquest òrgan compleix amb les seves funcions fonamentals. Aquelles afirmacions que generen més acord són, per una banda, aquelles relacionades amb les pròpies funcions de coordinació de la tècnica territorial i, per l'altra, aquella relacionada la creació d'un mapa de recursos del territori. Tanmateix, tot i aquesta valoració positiva sobre el compliment de les funcions assignades, s'identifica que la funció de treball supracomarcal de casos té marge de millora i caldria augmentar-ne el grau de compliment.

Els **EC** es perceben com òrgans que compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora de forma molt positiva el rol de les coordinadores dels EC, la garantia que suposen els EC pel bon funcionament del circuit i el seguiment que es fa del protocol. S'entenen com a funcions claus dels EC el lideratge de l'abordatge de la violència masclista al territori, la detecció de necessitats, i la coordinació entre professionals per garantir una intervenció integral.

3. Comunicació

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció més aviat negativa de la comunicació del circuit. En aquest sentit, destaca que l'afirmació que genera més desacord és precisament la que fa referència al grau de coneixement que tenen sobre l'activitat del circuit. Aquest resultat és preocupant tenint en compte que les persones membres de la MI són les màximes responsables polítiques del l'abordatge de la violència masclista al territori. D'altra banda, en línia amb aquesta valoració més aviat negativa, destaca que un 55% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Tot i que la valoració general de la **CT** en relació a la comunicació és una mica més positiva que la de les MI, el cert és que a través de l'anàlisi de les dades s'evidencien

mancances importants relacionades amb la comunicació del circuit. En aquest sentit, si bé es valoren bé aspectes com la comunicació horitzontal, la comunicació vertical i el grau de coneixement de l'activitat del circuit, un 78% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Els **EC** també tenen una percepció bastant positiva de la comunicació del circuit, però les dades mostren cert marge de millor. Així, si bé es valoren bé aspectes com la comunicació horitzontal, la comunicació vertical i el traspàs de documentació entre la CT i els EC, un 78% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

En general, doncs, s'observa que la percepció sobre la comunicació del circuit és més aviat negativa i la necessitat de millora és identificada i reivindicada des de tots els òrgans.

En relació a la **comunicació horitzontal**, les dades estadístiques mostren i la coordinació política explica que aquesta és inexistent entre les persones membres de la **MI**. Pel què fa a la **CT**, aquest tipus de comunicació és ben valorada i sembla ser que gaudeix de bona salut. En relació als **EC**, la comunicació horitzontal també està ben valorada. Des de la coordinació tècnica s'explica que aquest tipus de comunicació entre les persones membres dels EC es concreta a través de reunions ordinàries (o extraordinàries, quan cal) per les qual cada EC escull el contingut i la forma més adequada de portar-la a terme. En relació a la **comunicació vertical** que estableixen la **MI** i la **CT**, la coordinadora política explica que aquesta és sectorial i que es produeix dins de cada institució i cada àmbit entre els càrrecs polítics i els càrrecs tècnics. La comunicació vertical dins del circuit és sempre unidireccional i va de baix a dalt. En relació a la comunicació entre la **CT** i la **MI**, la coordinadora tècnica explica que aquesta és fluida i que la informació, contradient al que s'apunta des de la coordinació política, circula bidireccionalment.

En relació a la comunicació entre la **CT** i els **EC**, s'explica que és fluida perquè moltes de les persones membres de la CT són també presents als EC.

Finalment, es valora molt positivament la relació de proximitat que existeix entre els EC i l'ICD Lleida. Valoren sobretot molt positivament les visites que l'ICD de Lleida fa als diversos EC, com a mínim un cop l'any.

En relació a la **comunicació externa** del circuit, cal dir que aquesta és pràcticament inexistent. La comunicació amb la CNVM es produeix quan la Delegació del Govern participa a les reunions de la comissió.

La comunicació amb els mitjans de comunicació només s'estableix a través de la cap de premsa de l'ICD central o el cap de premsa de la Delegació del Govern a Lleida, que tenen un coneixement molt limitat de l'activitat del circuit.

Finalment, és important apuntar que no existeix una comunicació directa amb la ciutadania que permetin visibilitzar l'existència del circuit.

4. Treball en xarxa

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció positiva sobre el treball en xarxa del circuit. L'afirmació que genera més acord, és la relacionada amb l'aprovació de propostes provinents de la CT i la que genera més desacord la relacionada amb l'existència de criteris comuns sobre com s'ha d'establir el treball de col·laboració i en xarxa entre els diversos òrgans.

Les persones membres de la **CT** també tenen una percepció positiva del treball en xarxa del circuit. Les afirmacions millor valorades són la creació d'un circuit propi, l'existència d'un llenguatge compartit i l'existència d'una estratègia formativa supracomarcal. D'altra banda, les valoracions més negatives s'acumulen a l'afirmació relacionada amb l'establiment d'una metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades.

Els **EC** coincideixen en una percepció positiva del treball en xarxa, fins i tot més que la CT. En aquest sentit, valoren positivament la creació de circuits, l'existència d'un llenguatge compartit, la definició de circuits específics i el foment de contactes entre entitats i serveis de la comarca.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 1** relacionat amb la formalització de la coordinació interprofessional mitjançant la creació d'un protocol i circuit d'intervenció[18], és molt positiva per tots els 3 òrgans del circuit.

Pel que fa a l'existència d'un **marc conceptual comú**, des de la coordinació tècnica s'apunta que no existeix un marc conceptual homogeni i explica que no totes les professionals utilitzen els mateixos conceptes per referir-se al fenomen de la violència masclista. Aquesta visió crítica de la coordinadora tècnica contrasta amb les dades quantitatives sobre la percepció que es té des de la CT i els EC al respecte, les quals són molt positives i semblen indicar que sí que existiria un marc conceptual comú.

[18] Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

En relació a l'ús del **Directori de Recursos** per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya, des de la coordinació política s'indica que no l'usen com a eina del circuit territorial, i que alternativament al territori utilitzen el que elles han anomenat mapa de recursos, que és un llistat en PDF de tots els recursos, el qual diuen que van actualitzant de forma periòdica. El cert és que aquest document no incorpora la data de creació ni les dates d'actualització.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 3** relacionat amb l'existència d'un sistema d'informació global dels recursos del territori[19], que fa la MI és més aviat negativa. En canvi, la CT té una valoració més aviat positiva, tot i que els EC fan la millor valoració. Així, quan mes alt és el nivell de concreció tècnic en l'abordatge de les violències masclistes millor es valora la informació global sobre els recursos del territori. L'existència del **protocol territorial**, element essencial pel treball en xarxa, es valora positivament i es creu que és un document útil i de referència. S'explica que per tal de que el protocol sigui útil es concep com un document viu que es va modificant i adaptant a la realitat del territori. Des dels EC reconeixen també que si bé el protocol territorial és un document de referència, els protocol realment operatius són els protocols comarcals. És interessant apuntar que en algunes de les comarques de Lleida no existeix un protocol específic per l'abordatge de la violència masclista, sinó que existeix un protocol genèric per l'abordatge de la violència en general que té capítols específics per diversos grup de població: dones, gent gran, infants. Aquest fet respon, segons elles, a la realitat del territori: territoris petits i en els quals una mateixa professional porta tots els temes relacionats amb la violència (i altres). El cert és que això pot ser un indicador de models conceptuals d'abordatge molt diferents.

En relació a l'existència de **circuits específics**, des de la coordinació política i la coordinació tècnica s'explica que actualment s'està elaborant un protocol per l'abordatge de l'assetjament sexual que s'aprovarà durant 2018.

Un altre element clau per garantir el treball en xarxa és l'existència d'una **estratègia formativa supracomarcal**. La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 5**, relacionat precisament amb les necessitats formatives i la resposta que s'hi dona[20], que tenen els EC i la CT és més aviat positiva. Tanmateix, la percepció de la MI és més negativa.

[19] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

[20] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

Pel que fa al treball **supracomarcal de casos**, un altre element clau en el treball en xarxa, des de la coordinació tècnica s'afirma que, no sol ser una tasca que es porti a terme en el marc del circuit. Des dels EC s'explica que no s'eleven casos a la CT sinó que s'eleven o es transmeten problemàtiques concretes directament a la delegació de l'ICD a Lleida. Alguns temes que s'han transmès són: temes relacions amb l'allotjament residencial, salut mental i toxicomanies. La resposta que es rep de l'ICD és, en general, positiva.

En relació a l'existència d'**eines de treball comunes**, s'explica que no s'ha creat mai capt La valoració que es fa sobre l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** és negativa ja que no existeix una metodologia supracomarcal per recollir dades sobre el funcionament del circuit.

Finalment, sobre l'existència de **grups de treball temàtics**, des de la coordinació tècnica s'explica que mai s'han creat aquests grups.

En relació a la pròpia **coordinació entre professionals** aquesta és valorada molt positivament. S'apunta que un dels elements que facilita la coordinació entre professionals és el fet que els i les mateixes professionals concentren moltes tasques diverses i que una professional no es dedica únicament a temes de violència, sinó que pot tocar diverses tecles. D'alguna manera, aquest fet, tot i poder suposar una sobrecàrrega de treball, ajuda sense dubte a la coordinació. D'altra banda, la coordinadora política afegeix que la rotació de personal és un tema que dificulta de forma important el treball en xarxa i la coordinació entre professionals, especialment en alguns àmbits com, per exemple, Justícia. Un altre element que des dels EC assenyalen com a positiu i que facilita la coordinació entre professionals és que més enllà de les reunions ordinàries dels EC que es puguin convocar de forma més o menys periòdica (d'un cop l'any a 1 cop cada 2-3 mesos depenent de l'EC), els EC convoquen reunions extraordinàries ad-hoc només amb les professionals implicades per resoldre casos concrets. Aquest fet facilita la coordinació i, al final, l'abordatge integral de la violència masclista. Finalment, des dels EC també identifiquen com una bona pràctica en relació a la coordinació i la promoció del treball en xarxa, les reunions monogràfiques que fan en una de les comarques i que serveixen per donar resposta a les necessitats que s'hagin pogut identificar. En relació a aquells àmbits amb els quals hi ha més dificultats de coordinació es mencionen especials dificultats de coordinació amb aquells serveis que es senten més desvinculats amb el tema de la violència masclista.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 2** relacionat amb l'impuls del treball en equip i la cooperació[21] que fa la MI és més aviat negativa. Es comprova com

[21] Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.

la MI i la CT són els òrgans que tenen una visió més negativa, mentre que els EC són més optimistes.

S'identifiquen com a **punts forts** del treball en xarxa a les comarques de Lleida el fet que permet la implicació de diverses professionals de diferents àmbits, consolidar el SIE com un servei de referència a tot el territori i d'assessorament supracomarcal, ajuda a pensar la prevenció de la violència masclista des d'una mirada global i intercanviar coneixements i experiències.

Finalment, s'identifiquen com a **punts febles** del treball en xarxa les dificultats d'encaixar diversos protocols i formes de funcionament diferents de diversos serveis i recursos.

5. Mecanismes de seguiment i avaluació

En relació als **mecanismes de seguiment i avaluació del propi circuit**, s'explica que no existeix una recollida sistemàtica de dades ni es calculen indicadors d'avaluació, però que s'utilitzen les pròpies reunions de treball de cada un dels òrgans com a espais d'avaluació del funcionament del circuit.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 4** relacionat amb les garanties d'avaluació continuada i el disseny de registres de dades[22], és més aviat negativa per tots els òrgans.

6. Lideratge del circuit

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció positiva sobre el lideratge que exerceix l'ICD sobre el circuit. Es valora especialment el suport públic i compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes, l'aportació de recursos humans i el suport institucional davant les dificultats i complicacions que poden existir a nivell legal en l'abordatge de la violència masclista.

Les persones membres de la **CT**, tenen una visió també positiva sobre el lideratge de l'ICD, fins i tot millor que la MI. Des de la CT es valora positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, l'assessorament i acompanyament legal que aporta quan cal i la generació i la cura d'espais per l'intercanvi.

Els **EC** tenen una percepció també molt positiva sobre el lideratge de l'ICD. Des dels EC es valoren positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, l'assessorament i acompanyament legal que aporta que cal i la generació i la cura

[22] Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.

d'espais d'intercanvi. D'altra banda, però, es valora més negativament el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

Des de la coordinació política del circuit i en relació a la valoració de la tasca de lideratge polític de l'ICD central s'apunta que a territori no disposen dels recursos econòmics i humans que haurien de poder aportar per tal d'assegurar un bon funcionament dels circuits. En aquest sentit, s'explica que el circuit funciona gràcies a la "bona voluntat" dels i les professionals. D'altra banda, en relació al lideratge tècnic, s'apunta que en moltes ocasions les directrius que provenen des de l'ICD central no contemplen la realitat i les especificitats dels territoris.

Finalment, la coordinadora política reclama que seria important que l'ICD tingués el control i liderés totes les accions, serveis i recursos en matèria de violència masclista, ja que actualment les competències nos són de l'ICD.

Des de la coordinació tècnica es valora el compromís polític que mostra l'ICD en l'abordatge de la violència masclista. Tanmateix, també s'apunta que seria necessari treballar per abordar també altres formes de violències masclistes, més enllà de la violència en l'àmbit de la parella. A més, també reclama més seguiment i assessorament tècnic per part de l'ICD central.

Des dels EC també es valora positivament el lideratge de l'ICD però es creu que aquest hauria de tenir un rol més actiu per donar resposta a la manca de recursos econòmics i a les diverses problemàtiques que es troben els EC per l'abordatge de la violència masclista als territoris. A més, es reclama més implicació i coordinació dels altres òrgans del circuit (MI i CT)

7. Valoració general del circuit: èxits i reptes

La **valoració general** que fa la coordinadora política dels circuits de Lleida i Pirineu i Aran és molt positiva, tal i com puntualitza ella, tenint en compte els recursos dels quals disposa. Des de la coordinació tècnica també es valora molt positivament la feina dels EC i s'explica que aquests són realment efectius perquè reuneixen diversos agents implicats amb el circuit i parlen des d'una realitat concreta. En canvi, posa sobre la taula que a mesura que es va pujant de nivell dins del circuit i es passa a la CT i la MI, aquest òrgans són molt més burocràtics i, segons ella, menys efectius.

ÈXITS	REPTES
- La coordinació dinàmica, ràpida i a l'abast de tothom. - Les reunions de coordinació entre diversos recursos i serveis.	-Que es visibilitzi el circuit i el serveis i recursos que el composen. - Que s'asseguri la continuïtat i la sostenibilitat de les reunions.

-L'existència d'un elevat grau de compromís professional. -L'establiment d'acords per a la millora dels circuits i de la formació compartida. - El treball multidisciplinari. - La realització del protocol. - L'organització d'Activitats formatives. - L'establiment d'un marc d'actuació únic amb criteris homogenis. - L'establiment d'un circuit d'actuació comú. - L'atenció de qualitat per les dones. - L'establiment de línies d'actuació conjuntes. - L'augment de la capacitat de resolució dels casos greus.	- Que arribi a totes les comarques. - Que es simplifiquin els circuits d'intervenció i s'optimitzin els recursos existents. - Que s'eviti la duplicitat en les intervencions. - Que augmenti el treball en matèria de prevenció de la violència masclista i es creïn projectes innovadors al respecte. - Que s'apropin al territori els recursos especialitzats. - Que es reforci el suport a professionals i als equips territorials - Que es millori la comunicació del circuit. - Que es realitzi formació més especialitzada. -Que es millori la coordinació amb tots els àmbits i la implicació d'alguns professionals.

4.5. CIRCUIT DE L'ALT PIRINEU I ARAN

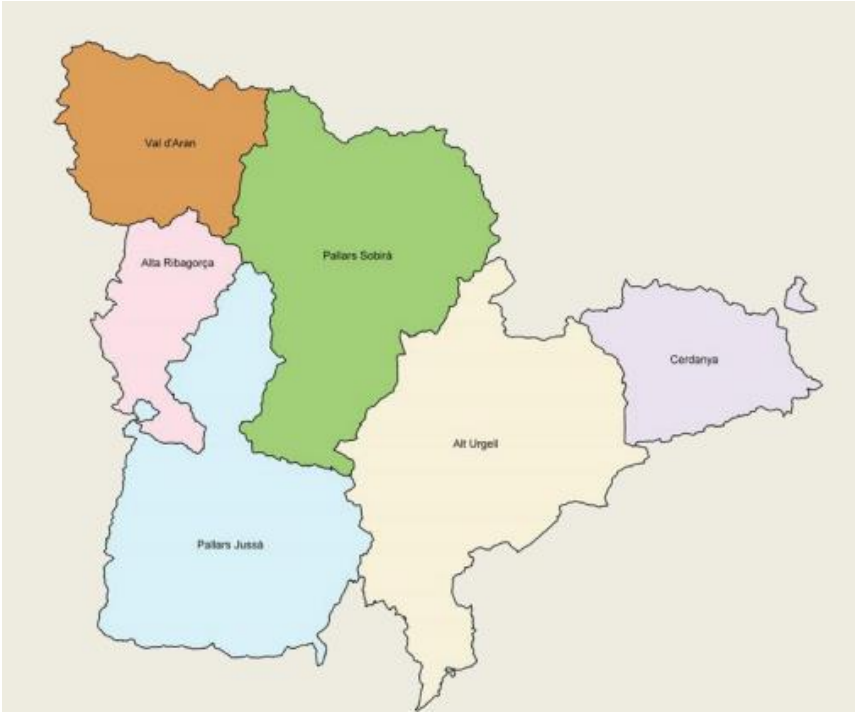

1. Estructura orgànica del circuit

El circuit de Lleida es constitueix formalment l'any 2010, però no és fins l'any 2012 que es redacta el protocol, aprovant-se per la MI a l'abril de 2013. El protocol aprovat i publicat no està datat, i seria important que hi constés la data d'aprovació.

En relació a la **composició** del circuit, la **MI** està constituïda per 32 institucions, essent l'òrgan més gran del circuit. La **CT** està constituïda per 28 institucions. L'alt nombre de membres d'aquests dos òrgans complica necessàriament l'operativitat de les reunions. Finalment, els **EC**, tenen un nombre de representants variable en funció de la comarca, anant de 3 membres a 9. Són, en conjunt, els EC més petits de Catalunya. En relació a **l'operativitat**, la **MI** es convoca anualment i l'assistència és del 100%. Pel que fa al grau d'implicació aquest és percebutcom alt. S'apunta que al principi hi havia més desconeixement sobre com funcionaven els circuits i quin havia de ser el grau d'implicació de cada persona, però s'explica que actualment la MI funciona correctament. En relació al grau de compliment dels acords, s'assegura que aquest és del 100% ja que des de l'ICD de Lleida s'encarrega d'executar-os i fer-ne el seguiment. Pel què fa a la **CT**, aquesta es convoca dos cops l'any. El grau d'assistència és elevat i el grau d'implicació de les professionals es valora molt satisfactòriament.

És interessant apuntar que, com a mínim un cop l'any, l'ICD territorial assisteix a una de les reunions dels EC amb l'objectiu de facilitar la comunicació i la coordinació. Aquesta participació i implicació de l'ICD es valora molt positivament per part de les persones membres dels EC.

Des de la coordinació política del circuit, s'explica que si bé tots els òrgans del circuit tenen el seu calendari de reunions establerts, de vegades, i per tal de donar resposta a necessitats específiques que poden sorgir alterritori, es porten a terme reunions *ad hoc* amb professionals que, per les especificitats del cas, hi estan directament vinculades o hi poden donar una resposta concreta. En funció del cas, doncs, es reuneixen aquelles professionals necessàries. Aquesta dinàmica de reunions *ad hoc* és reprodueix sobretot en el marc de les CT i dels EC.

2. Funcions

Entre les persones membres de la **MI**, la percepció sobre el grau de compliment de les funcions és molt positiva. Les afirmacions que generen més acord són aquelles relacionades amb funcions de caire mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia de funcionament de la MI (formar part de la CNVM, convocatòria de la reunió anual i

nomenament de les persones membres de la CT), però cap d'elles requereix un grau d'implicació alt per part de les institucions i persones membres de la MI. D'altra banda, les afirmacions que generen més desacord és, precisament, aquella relacionada amb la funció vinculada amb facilitar recursos econòmics que permetin l'abordatge de la violència masclista al territori, la qual requereixen un grau d'implicació i compromís polític encara més elevant per part de les institucions i les persones membres de la MI. Des de la coordinació política del circuit es valora que per ara la MI té un rol passiu que es concreta únicament en aprovar tot allò que s'hagi pogut treballar a nivell tècnic. Aquest caràcter passiu i reduït a l'aprovació pràcticament simbòlica de la feina feta a nivell tècnic, la coordinadora política l'atribueix a la manca de recursos econòmics dels quals disposa la MI que dificulten el compliment de les seves funcions.

Les persones membres de la **CT** valoren que aquest òrgan compleix amb les seves funcions fonamentals. Aquelles afirmacions que generen més acord són, per una banda, aquelles relacionades amb les pròpies funcions de coordinació de la tècnica territorial i, per l'altra, aquella relacionada amb l'elaboració del protocol territorial i l'elaboració del mapa de recursos del territori.

Els **EC** es perceben com òrgans que compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora de forma molt positiva el rol de les coordinadores dels EC, la garantia que suposen els EC pel bon funcionament del circuit i la convocatòria semestral de les reunions. S'entenen com a funcions claus dels EC identificar i unificar criteris per treballar conjuntament per l'abordatge de la violència masclista al territori. S'apunta que els EC són els motors del circuit i es valora que la CT és més aviat un òrgan de caràcter informatiu.

3. Comunicació

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció més aviat negativa de la comunicació del circuit. En aquest sentit, destaca que l'afirmació que genera més desacord és precisament la que fa referència al grau de coneixement que tenen sobre l'activitat del circuit. Aquest resultat és preocupant tenint en compte que les persones membres de la MI són les màximes responsables polítiques del l'abordatge de la violència masclista al territori. D'altra banda, en línia amb aquesta valoració més aviat negativa, destaca que un 55% de les persones membres de la CT creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Les persones membres de la **CT**, en canvi, tenen una visió més positiva que la MI, tot i que majoritàriament els acords són parcials i amb marges de millora. Des de la CT es valora positivament elements com la comunicació horitzontal i la comunicació vertical. Però tot aquesta bona valoració que es fa del circuit, un 80%, creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

Els **EC** són els òrgans que tenen una percepció més positiva sobre la comunicació del circuit. Des dels EC es valoren positivament elements com la comunicació horitzontal, la comunicació vertical i el traspàs d'informació a diversos sectors. Tot i aquesta percepció positive, destaca que un 60% de persones membres dels EC creuen que la comunicació és un element del circuit que caldria millorar.

En relació a la **comunicació horitzontal**, les dades estadístiques mostren i la coordinació política explica que aquesta és inexistent entre les persones membres de la **MI**. Pel què fa la **CT**, aquest tipus de comunicació gaudeix de bona salut. En relació als **EC**, la comunicació horitzontal també està ben valorada. Des de la coordinació tècnica s'explica que aquest tipus de comunicació entre les persones membres dels EC es concreta a través de reunions ordinàries (o extraordinàries, quan cal) per les qual cada EC escull el contingut i la forma més adequada de portar-la a terme.

En relació a la **comunicació vertical** que estableixen la **MI** i la **CT**, la coordinadora política explica que aquesta és sectorial i que es produeix dins de cada institució i cada àmbit entre els càrrecs polítics i els càrrecs tècnics. La comunicació vertical dins del circuit és sempre unidireccional i va de baix a dalt.
En relació a la comunicació entre la **CT** i els **EC**, tot i que les dades quantitatives mostres uns resultats molt positius, des dels EC s'explica que la comunicació amb la CT només es produeix un cop l'any a través de la reunió que convoca l'ICD. Segons expliquen, la seva vinculació amb aquesta òrgan és poc directa i poc operativa.

Finalment, es valora molt positivament la relació de proximitat que existeix entre els EC i l'ICD de Lleida. Valoren sobretot molt positivament les visites que l'ICD de Lleida fa als diversos EC de l'Alt Pirineu i Aran, com a mínim un cop l'any. D'altra banda, també s'apunta que la idiosincràsia del territori limita les possibilitats de reunió, però que el vincle i la comunicació amb l'ICD de Lleida els permet està informades i interconnectades.

En relació a la **comunicació externa** del circuit, cal dir que aquesta és pràcticament inexistent. La comunicació amb la CNVM es produeix quan la Delegació del Govern participa a les reunions de la comissió.

La comunicació amb els mitjans de comunicació només s'estableix a través de la cap de premsa de l'ICD o el cap de premsa de la Delegació del Govern a Pirineu i Aran, que tenen un coneixement molt limitat de l'activitat del circuit.

Finalment, és important apuntar que no existeix una comunicació directa amb la ciutadania que permetin visibilitzar l'existència del circuit.

4. Treball en xarxa

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció positiva sobre el treball en xarxa del circuit. L'afirmació que genera més acord, és la relacionada amb l'aprovació de propostes provinents de la CT i la que genera més desacord la relacionada amb l'existència de criteris comuns sobre com s'ha d'establir el treball de col·laboració i en xarxa entre els diversos òrgans.
Les persones membres de la **CT** també tenen una percepció positiva del treball en xarxa del circuit. Les afirmacions millor valorades són l'existència d'un protocol i la definició de circuits específics.

Els **EC** coincideixen en una percepció positiva del treball en xarxa, fins i tot més que la CT. En aquest sentit, valoren positivament la creació del circuit, la coordinació interprofessionals i la coordinació entre els diversos òrgans del circuit.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 1** relacionat amb la formalització de la coordinació interprofessional, la creació d'un protocol i circuit d'intervenció[23], és molt positiva per tots els 3 òrgans del circuit.

Pel que fa a l'existència d'un **marc conceptual comú**, des de la coordinació tècnica s'apunta que no existeix un marc conceptual homogeni i explica que no totes les professionals utilitzen els mateixos conceptes per referir-se al fenomen de la violència masclista. Aquesta visió crítica de la coordinadora tècnica es correspon amb les dades quantitatives sobre la percepció que té la CT sobre l'existència d'un marc conceptual comú, però divergeixen de l'opinió que es té des dels EC, que tenen una percepció molt optimista i positiva al respecte. Per tant, no queda clar si efectivament existeix o no un marc conceptual compartit entre totes les professionals del territori.

En relació a l'ús del **Directori de Recursos** per a l'abordatge de la violència masclista a Catalunya,, des de la coordinació política s'indica que no l'usen com a eina del circuit territorial, i que alternativament al territori utilitzen el que elles han anomenat mapa de recursos, que és un llistat en PDF de tots els recursos, el qual diuen que van actualitzant de forma periòdica. El cert és que aquest document no incorpora la data de creació ni les dates d'actualització. .

[23] Estàndard de servei 1: En el marc del circuit territorial, s'ha formalitzat la coordinació entre les diferents institucions, administracions i entitats especialitzades a tot el territori, mitjançant la creació d'espais estables de coordinació interdisciplinària i de protocols i circuits específics d'intervenció i derivació.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 3** relacionat amb l'existència d'un sistema d'informació global dels recursos del territori[24], que fa la MI i la CT és més aviat negativa. Tanmateix, els EC són més optimistes i valoren positivament el grau d'assoliment de l'estàndard. Així, quan mes alt és el nivell de concreció tècnic en l'abordatge de les violències masclistes millor es valora la informació global sobre els recursos del territori.

L'existència del **protocol territorial**, element essencial pel treball en xarxa, es valora positivament i es creu que és un document útil i de referència. S'explica que per tal de que el protocol sigui útil es concep com un document viu que es va modificant i adaptant a la realitat del territori. Des dels EC reconeixen també que si bé el protocol territorial és un document de referència, els protocol realment operatius són els protocols comarcals.

En relació a l'existència de **circuits específics**, des de la coordinació política i la coordinació tècnica s'explica que actualment s'està elaborant un protocol per l'abordatge de l'assetjament sexual que s'aprovarà durant el 2018.

Un altre element clau per garantir el treball en xarxa és l'existència d'una **estratègia formativa supracomarcal**. La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 5**, relacionat precisament amb les necessitats formatives i la resposta que s'hi dona[25], que tenen els EC més aviat positiva. Tanmateix, la percepció de la MI i la CT és més negativa. Pel que fa al **treball supracomarcal de casos**, els resultats indiquen que aquesta no és una pràctica habitual ni de la CT ni dels EC. Tot i així, des dels EC s'explica que sí s'eleven directament a l'ICD de Lleida aquells casos als quals no tenen capacitat de donar resposta. S'explica que la resposta que obtenen des de l'ICD sempre és molt positiva.

En relació a l'existència d'**eines de treball comunes**, s'explica que no s'ha creat mai cap. Tanmateix, si bé no existeixen eines comunes per l'abordatge de la violència masclista, sí que existeixen en l'àmbit de la infància i en fan una valoració molt positiva. En aquest sentit, valoraren positivament la possibilitat de que es creessin eines de treball comunes també en l'àmbit de la violència masclista

La valoració que es fa sobre l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** és negativa ja que no existeix una metodologia supracomarcal per recollir dades sobre el funcionament del circuit.

[24] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

[25] Estàndard de servei 3: En el marc del circuit territorial, es garanteix un sistema d'informació global dels recursos de tot el territori que permet intercanviar informació i coneixements entre les persones professionals, així com una derivació eficaç, especialment en aquelles situacions on es donen més factors de vulnerabilitat.

Finalment, sobre l'existència de **grups de treball temàtics**, des de la coordinació tècnica s'explica que mai han creat aquests grups.

En relació a la pròpia **coordinació entre professionals** aquesta és valorada molt positivament. S'apunta que un dels elements que facilita la coordinació entre professionals és el fet que els i les mateixes professionals concentren moltes tasques diverses i que una professional no es dedica únicament a temes de violència, sinó que pot tocar diverses tecles. D'alguna manera, aquest fet, tot i poder suposar una sobrecàrrega de treball, ajuda sense dubte a la coordinació. D'altra banda, la coordinadora política afegeix que la rotació de personal és un tema que dificulta de forma important el treball en xarxa i la coordinació entre professionals, especialment en alguns àmbits com, per exemple, Justícia. D'altra banda, des dels EC també s'identifiquen altres elements que dificulten la coordinació entre professionals com, per exemple, l'existència de diversos protocols per àmbits i l'ús discrecional del la política de protecció de dades. L'encaix de diversos protocols (de salut, educació, etc.) amb els protocols comarcals per l'abordatge de la violència masclista no sempre és fàcil i aquesta dificultat a vegades no fa senzilla la coordinació entre professionals. Davant d'aquesta realitat, les persones membres dels EC de l'Alt Pirineu i Aran demanen solucions als organismes superiors i la creació d'unes directrius clares al respecte. En aquesta mateix línia, des d'alguns dels EC identifiquen com un element que dificulta la coordinació entre professionals el fet de que des de la CT no es fa un seguiment dels nomenaments de les persones membres dels EC. En aquest sentit, es demana més compromís dins de cada àmbit per assegurar que cada professional efectivament s'implica, des del seu àmbit competencial, en l'abordatge de la violència masclista. En relació a aquells àmbits amb els quals hi ha més dificultats de coordinació es mencionen especials dificultats de coordinació amb aquells serveis que es senten més desvinculats amb el tema de la violència masclista. Finalment, s'apunta que, en general, la coordinació entre els i les professionals és bona, però que el problema és que, com a conseqüència de la idiosincràsia geogràfica del territori, no totes les dones tenen accés a tots els serveis i recursos especialitzats que requeririen. A més, s'apunta que quan la coordinació s'ha de fer amb serveis de fora del territori i que impliquen serveis centralitzats del Departament de Treball, Afers Socials i Família, aquesta és més complicada. Apunten l'ús de les tecnologies com un mecanisme que ha de permetre superar les dificultats geogràfiques del territori i, per tant, l'atenció a les dones.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 2** relacionat amb l'impuls del treball en equip i la cooperació[26] és majoritàriament positiva en els cas dels EC. En canvi, la CT i la MI valoren més negativament l'assoliment d'aquest estàndard de servei.

[26] Estàndard de servei 2: En el marc del circuit territorial, s'impulsa el treball en equip, la cooperació i la vinculació a les diferents xarxes d'intervenció, tot assegurant la presència de les associacions de dones de referència del territori.

S'identifiquen com a **punts forts** del treball en xarxa a l'Alt Pirineu i Aran el fet que permet la implicació de diverses professionals de diferents àmbits, consolidar el SIE com un servei de referència i assessorament supracomarcal, ajuda a pensar la prevenció de la violència masclista des d'una mirada global i intercanviar coneixements i experiències. Finalment, s'identifiquen com a **punts febles** del treball en xarxa les dificultats d'encaixar diversos protocols i formes de funcionament diferents de diversos serveis i recursos.

5. Mecanismes de seguiment i avaluació

En relació als **mecanismes de seguiment i avaluació del propi circuit**, s'explica que no existeix una recollida sistemàtica de dades ni es calculen indicadors d'avaluació, però que s'utilitzen les pròpies reunions de treball de cada un dels òrgans com a espais d'avaluació del funcionament del circuit.

La **valoració** sobre l'assoliment de l'**Estàndard de servei 4** relacionat amb les garanties d'avaluació continuada i el disseny de registres de dades[27], és més aviat negativa per tots els òrgans.

6. Lideratge del circuit

Les persones membres de la **MI** tenen una percepció positiva sobre el lideratge que exerceix l'ICD sobre el circuit. Es valora especialment el suport públic i compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes, l'aportació de recursos humans i el suport institucional davant les dificultats i complicacions que poden existir a nivell legal en l'abordatge de la violència masclista.

Les persones membres de la **CT**, tenen una visió també bastant positiva sobre el lideratge de l'ICD. Des de la CT es valora positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, l'assessorament i acompanyament legal que aporta quan cal i el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques. Tanmateix, valora més negativament la generació i la cura d'espais per l'intercanvi.

Els **EC** tenen una percepció també molt positiva sobre el lideratge de l'ICD. Des dels EC es valoren positivament elements com el suport tècnic i l'assessorament per part de l'ICD, la valoració i el reconeixement que es fa del lideratge tècnic dels EC i la generació i la cura d'espais d'intercanvi. D'altra banda, però, es valora més negativament el suport econòmic per la creació d'eines metodològiques.

[27] Estàndard de servei 4: En el marc del circuit territorial, es garanteix l'avaluació continuada, el seguiment i l'adequació dels protocol i circuits, tot dissenyant un sistema de registre de dades a aquest efecte.

Des de la coordinació política del circuit i en relació a la valoració de la tasca de lideratge polític de l'ICD central s'apunta que a territori no disposen dels recursos econòmics i humans que haurien de poder aportar per tal d'assegurar un bon funcionament dels circuits. En aquest sentit, s'explica que el circuit funciona gràcies a la "bona voluntat" dels i les professionals. D'altra banda, en relació al lideratge tècnic, s'apunta que en moltes ocasions les directrius que provenen des de l'ICD central no contemplen la realitat i les especificitats dels territoris.

Finalment, la coordinadora política reclama que seria important que l'ICD tingués el control i liderés totes les accions, serveis i recursos en matèria de violència masclista, ja que actualment les competències no són de l'ICD

Des de la coordinació tècnica es valora el compromís polític que mostra l'ICD en l'abordatge de la violència masclista. Tanmateix, també s'apunta que seria necessari treballar per abordar també altres formes de violències masclistes, més enllà de la violència en l'àmbit de la parella. A més, també reclama més seguiment i assessorament tècnic per part de l'ICD central.

Des dels EC mostren dificultats per valorar la feina de l'ICD central per la distància física i també la pràcticament inexistent relació que hi existeix amb la institució central. En canvi, valoren molt positivament el lideratge de l'ICD de Lleida. Tot i la dificultat de poder valorar el lideratge de l'ICD, sí que apunten que tenen la sensació que des de Barcelona es desconeix la realitat del territori i que això té un impacte negatiu sobre el circuit i les seves professionals. Finalment, des dels EC identifiquen la necessitat de que l'ICD i la Direcció General de Família treballin més en línia i es posin d'acord en tots aquells temes que tenen a veure amb l'abordatge de les violències.

7. Valoració general del circuit: èxits i reptes

La **valoració general** que fa la coordinadora política del circuit de l'Alt Pirineu i Aran és molt positiva, tal i com puntualitza ella, tenint en compte els recursos dels quals disposa. Des de la coordinació tècnica es valora molt positivament la feina dels EC i s'explica que aquests són realment efectius perquè reuneixen diversos agents implicats amb el circuit i parlen des d'una realitat concreta. En canvi, posa sobre la taula que a mesura que es va pujant de nivell dins del circuit i es passa a la CT i la MI, aquest òrgans són molt més burocràtics i, segons ella, menys efectius.

ÈXITS	REPTES
- La constitució i consecució de la continuïtat dels circuits. - La incorporació de nous àmbits d'intervenció, per exemple, salut mental. -La coordinació fluida entre professionals de diferents serveis. El treball en xarxa. - La facilitat en la derivació entre els diferents serveis comarcals i supracomarcals. - La realització d'acompanyaments a aquelles persones víctimes de violència tot evitant la doble víctimització. - Les reunions de coordinació periòdiques - L'optimització de recursos. - La incorporació de nous agents en el treball d'abordatge de la violència masclista. - El treball horitzontal i confiança entre professionals. - El treball interdisciplinari.	- Que es millori la coordinació entre agents i institucions. - Que s'ampliï l'oferta formativa descentralitzada. - Que s'ampliï les accions de prevenció i sensibilització. - Que es tinguin en compte les especificitats de l'Alt Pirineu i Aran. - Que s'augmentin els recursos disponibles al territori. - Que s'augmenti la consciència sobre la importància de la violència masclista entre tots i totes les professionals involucrades. - Que s'asseguri el compliment de les funcions de la CT i la MI. - Que es millorar la comunicació del circuit. - Que es garanteixi l'assistència de totes les persones convocades a les reunions.

5. CONCLUSIONS GENERALS

A continuació es plantegen algunes conclusions globals que parteixen de la comparació dels resultats entre els diferents territoris i que poden permetre tenir una visió global de com s'ha aterrat el model de circuit territorial proposat per l'ICD a Catalunya.

5.1. Estructura orgànica i funcions

Tots els circuits territorials desplegats a Catalunya van ser **creats** durant els anys 2008-2010. El Circuit de les Terres de es va constituir l'any 2008, el del Camp de Tarragona l'any 2009 i els de la Catalunya Central, Comarques de Lleida i el de l'Alt Pirineu i Aran l'any 2010. Tots ells han treballat en la creació i l'aprovació d'un protocol territorial que és vigent. Tots ells van elaborar el protocol a l'inici del desplegament dels respectius circuits, amb l'excepció de Tarragona, que no ho va fer fins l'any 2016.

En relació a la **composició** de les **MI** són sempre els òrgans més grans en tots els circuits. La MI més petita és la de les Terres de l'Ebre, amb 27 membres, i la més gran la de la Catalunya Central, amb 36 membres. Pel què fa a l'**operativitat** d'aquests òrgans, el fet de que es tracti d'un òrgan amb un volum tant important de persones membres fa que siguin poc operatius i poc àgils. A més, el fet de que les MI només es reuneixin 1 vegada a l'any, tampoc ajuda a que siguin òrgans eficaços i amb capacitat de resposta ràpida. En la majoria dels circuits, les reunions anuals de les MI es defineixen com reunions només informatives i poc orientades a la presa de decisions polítiques. A més, en tots els circuits s'identifica una baix grau d'**implicació** per part de les persones membres de la MI. En aquest sentit, destaca el fet que en cap circuit, sota cap circumstància, s'ha plantejat mai la necessitat de convocar una reunió extraordinària de la MI, a diferència de les CT i els EC que, en la majoria dels territoris, aquesta és una pràctica establerta. En alguns circuits, es mostra la voluntat de buscar estratègies per millorar el grau d'implicació i l'operativitat de la MI.

Pel què fa a la **composició** de les **CT**, aquestes tenen unes dimensions més petites que les MI. La CT més petita és la de les Terres de l'Ebre, amb 22 membres, i la més gran la de Lleida, amb 29 membres. En relació a l'**operativitat**, tot i ser òrgans més petits que les MI, continuen essent espais de coordinació grans i, per tant, no sempre àgils ni del tot operatius. El grau d'**implicació** i compromís de les persones membres de la CT es percep com alt, sobretot si es compara amb les persones membres de la MI. Tot i així, és important apuntar que el grau d'implicació és molt variable entre territoris així com entre professionals. En aquest sentit, sol existir un grup reduït de professionals que assumeixen un rol més actiu i implicat i un altre grup de professionals, normalment

provinent d'àmbits com ocupació, salut i justícia, que solen tenir un grau d'implicació més baix.

En general, la **freqüència** de les reunions són de 2 a 3 cops l'any però hi ha moltes variacions entre territoris. A més, en algun territoris s'ha passat períodes durant els quals la CT no s'ha convocat.

Des de les CT s'intenta fer **seguiment** dels acords presos durant les pròpies reunions per tal d'assegurar el seguiment de les accions previstes. Aquest seguiment és la forma fonamental d'avaluació de l'activitat de la CT (es veurà més endavant que, en general, no existeixen altres eines ni mecanismes d'avaluació de l'activitat dels òrgans del circuit i del circuit en general).

Inicialment, la **coordinació i gestió de la CT** estava previst que fos assumida per les tècniques de territori de l'ICD. Tanmateix, en diversos territoris s'identifica que és la pròpia coordinadora territorial qui assumeix aquestes tasques. En aquest sentit, s'identifica que la delimitació entre les responsabilitats i funcions de la coordinadora i la tècnica territorials no és del tot clara i que, actualment, les tècniques territorials assumeixen més aviat tasques de secretaria i no de veritable coordinació de les CT.

En relació a la **composició** dels EC, aquesta és molt variable entre tots els territoris. L'EC més petit es troba al circuit de l'Alt Pirineu i Aran, amb 3 membres, i el més gran al circuit de Tarragona, amb 27 membres. L'**operativitat** dels EC és molt diversa i s'ajusta a les necessitats de cada comarca. Quan es va crear el model, es va pensar en la CT com l'autèntic motor del circuit, però en la majoria dels territoris això no és així i els autèntics motors són, en realitat, els EC.

El **paper** dels **SIE** varia també d'un territori a d'altre, però és important destacar que tenen un paper fonamental en la coordinació tècnica del Circuit de Terres de l'Ebre i del Circuit de la Catalunya Central.

En relació a les **funcions**, a continuació es presenten les conclusions per òrgan:

Mesa Institucional

En general, les persones membres de la MI tenen una visió positiva sobre el compliment de les funcions que li són assignades a la MI, amb l'excepció de Tarragona, on la valoració és més aviat negativa.

Per tots els territoris, les funcions vers les quals hi ha més acord en relació al seu compliment són aquelles de caire més mecànic i formal, vinculades a la pròpia inèrcia

del funcionament de la MI i que no requereix un grau d'implicació alt per part de les seves persones membres com, per exemple, l'aprovació de propostes de la CT, la convocatòria de les reunions anuals i el nomenament de les persones de la CT. En canvi, la funció que genera menys acord per part de totes les MI és la vinculada a facilitar recursos econòmics al circuit.

S'evidencia un contrast entre la percepció que tenen les pròpies persones membres de la MI sobre el compliment de les funcions de l'òrgan, que tal i com ja s'ha apuntat, acostuma a ser més aviat optimista, i la percepció que es té des de la coordinació política i tècnica del circuit, així com des de la coordinació dels EC, les quals solen ser bastant més crítiques. En aquest sentit, la MI es percep com un òrgan purament simbòlic i poc operatiu que bàsicament el que fa és aprovar les propostes que presenta la CT.

Comissió Tècnica

En general, es valora que la CT compleix amb les seves funcions i se li reconeix un paper estratègic en la gestió i la coordinació de tots els circuits. També es valoren molt positivament aquelles funcions vinculades als rols i les tasques exercides per la coordinadora tècnica del circuit com són la convocatòria i coordinació de reunions i el foment de la comunicació entre les persones membres de la CT.

En general, la funció que planteja més marge de millora és la vinculada amb al treball supracomarcal de casos que, tot i que hauria de ser un element clau per millorar la qualitat de l'abordatge coordinat de les violències masclistes als territoris, no és una pràctica habitual a nivell supracomarcal. En aquest sentit, la CT no és percebuda com un òrgan amb capacitat de resoldre problemes pràctics relacionats amb la intervenció i la coordinació per la resolució de casos.

Equips comarcals

En tots els circuits, els EC es valoren com òrgans que compleixen amb les funcions que tenen assignades. Es valora molt positivament el rol de les coordinadores dels EC i les convocatòries de reunions periòdiques. En tots els circuits, els EC són considerats òrgans claus per la coordinació de les professionals que treballen en l'abordatge de les violències masclistes als territoris. De fet, els resultats indiquen que el pes específic dels circuits territorials recau, en general, en els EC. Malgrat que el model inicial dissenyat contemplava la CT com l'autèntic motor dels circuits, qui exerceix aquest rol *de facto* són en realitat els EC.

5.2. Comunicació

La principal conclusió en relació a la comunicació dels circuits, és que tos els òrgans de tots els territoris perceben de forma unànime que la **comunicació** és una element que **cal millorar**.

En general, la **comunicació horitzontal** està bastant ben valorada entre els òrgans tècnics i especialment entre les persones membres dels EC. Aquesta bona comunicació horitzontal s'atribueix a que les professionals que treballen en aquests equips es coneixen bé i tenen una llarga trajectòria de treball conjunt i d'intercanvi d'informació. En canvi aquesta comunicació horitzontal és pràcticament inexistent entre les persones membres de les MI dels diferent territoris. Aquest dèficit de comunicació horitzontal entre les persones membres de les MI és un indicador de la manca d'implicació d'aquest òrgan en el funcionament del circuit.

D'altra banda la **comunicació vertical** entre els diferents òrgans dels circuits és, en general, deficitària. Tanmateix, és important puntualitzar que la comunicació entre els òrgans tècnics gaudeix de millor salut que la que es produeix entre la CT i la MI, la qual és de baixa qualitat. Destaca també que la comunicació entre la MI i els EC és, en general, inexistent. Una característica important de la comunicació vertical és que aquesta no és bidireccional, sinó que tendeix a ser únicament de baix a dalt: s'informa i es fan demandes des dels EC a la CT i des de la CT a la MI. Destaca que el retorn que sol existir de dalt a baix no sempre compleix les expectatives ni les necessitats de l'òrgan que espera la resposta.

Una de les grans preocupacions manifestades és que la informació que es transmet i s'intercanvia en el marc dels circuits no arriba als i les AP i que, per tant, es produeix una desvinculació i desconnexió entre els equips professionals de base i l'activitat dels circuits. El gran repte és aconseguir que les AP s'incloguin dins la dinàmica dels circuits fent que les seves veus i demandes arribin als diversos òrgans, rebin respostes i siguin partícips de l'activitat general del circuit.

Una de les vies per garantir la comunicació vertical és assegurar una bona comunicació sectorial. Per aconseguir aquest comunicació sectorial, caldria que les persones representants de cada sector o àmbit d'intervenció de cada un dels òrgans mantinguessin una comunicació fluida entres sí. Tanmateix, aquesta comunicació sectorial està fallant en tots els circuits.

En dos dels circuits, Catalunya Central i Terres de l'Ebre, s'ha creat la figura de la portaveu, la qual fa d'enllaç entre la CT i la MI. En cap dels dos territoris aquesta figura ha arribat a ser operativa i les portaveus *de facto* són, de moment, les pròpies

coordinadores polítiques del circuits. Aquest fet, posa en qüestió la qualitat de la informació tècnica que es traspassa d'un òrgan a l'altre.

Destaca, per tots els circuits, el paper clau dels ICD territorials com a institucions fonamentals en el traspàs d'informació entres els òrgans que constitueixen els circuits. També és una pràctica habitual que es produeixin comunicacions bilaterals entres les oficines dels ICD territorials i determinades persones membres i/o institucions dels diversos òrgans.

La comunicació externa del circuit amb els mitjans de comunicació i la ciutadania és pràcticament inexistents per tots els circuit. Quan s'estableix alguna relació amb els mitjans de comunicació es fa, en general, a través de les Delegacions del Govern territorials, les quals presideixen les MI. Tot i així, s'identifica aquesta comunicació externa com un element clau per consolidar els circuits als territoris i apropar-los a la ciutadania.

5.3. Treball en xarxa

En general, les professional que formen part dels circuits territorials comparteixen un **marc conceptual comú** i utilitzen un llenguatge compartit en relació a les violències masclistes. Tanmateix, s'identifiquen diferències entre territoris i entre professionals. Així, es comprova com les professionals més properes als casos, i que intervenen directament amb dones en situació de violència, comparteixen més un marc conceptual comú que altres professionals més allunyades del fenomen.

En tres circuits, Catalunya Central, Terres de l'Ebre i Tarragona, la valoració sobre l'existència d'un sistema d'informació global dels recursos del territoris és positiva. Tot i així, el **Directori de Recursos** per a l'abordatge de les violències masclistes a Catalunya no és una eina que tinguin massa present ni que actualitzin periòdicament en cap dels circuit. En els altres dos circuits, Lleida i Alt Pirineu i Aran, que a diferència dels anteriors valoren negativament el sistema d'informació dels recursos, es va decidir crear un document, alternatiu a l'eina web, que llista tots els recursos del territori. No queda constància de com ni quan s'actualitza.

En relació als **protocols** territorials, des de tots els circuits es valora molt positivament la seva existència. En tots els territoris, amb l'excepció de Terres de l'Ebre, els protocols territorials són percebuts com documents de referència però s'identifiquen com a protocols realment operatius només els protocols comarcals. En el cas del Circuit de les Terres de l'Ebre, el protocol territorial és el protocol operatiu, ja que no existeixen protocol comarcals.

En general els **circuits de relació** per l'abordatge de les violències masclistes estan ben definits, però no permeten donar resposta a situacions específiques. En cap territori s'ha creat un circuit específic supracomarcal per donar resposta a situacions específiques. En aquest sentit, la majoria d'EC identifiquen la necessitat de crear-ne i alguns estan treballant en la seva creació per abordar situacions com les mutilacions genitals femenines o les agressions sexuals.

Pel què fa a l'existència d'una **estratègia formativa**, aquesta està ben valorada, especialment per part dels òrgans tècnics, en tots els circuits, excepte Camp de Tarragona. La majoria de formacions que s'ofereixen en el marc dels circuits són d'àmbit supracomarcals. Des dels EC es manifesta la preocupació que la informació sobre l'oferta formativa no sempre arriba a totes les professionals del circuit, especialment a les AP.

En relació al **treball supracomarcal de casos** s'identifica que aquesta no és una pràctica habitual en cap dels circuits. Tot així, des dels EC s'explica que si eleven algun cas a la CT, no sempre reben la resposta que voldrien. S'identifica com un element que dificulta el treball supracomarcal de casos els *tempos* de les reunions de la CT, els quals no s'ajusten a la urgència de resposta amb la que de vegades es troben els EC. Destaca que des dels circuits de Lleida i Alt Pirineu i Aran eleven directament els casos i problemàtiques a l'ICD territorial i no a la CT.

Pel què fa a la creació **d'eines de treball comunes**, aquesta és una pràctica que, si bé es va tenir present i es va intentar als inicis de 3 dels circuits (Catalunya Central, Terres de l'Ebre i Tarragona), sembla ser que ara per ara s'ha abandonat. A la resta de territoris no s'han generat mai eines de treball comunes, però sí que s'identifica com una bona pràctica i es destaca el potencial que aquestes podrien suposar.

La valoració de l'existència d'una **metodologia conjunta de seguiment i recollida de dades** és negativa en tots els circuits. En cap territori s'ha generat un sistema, ni comarcal ni supracomarcal, per recollir dades sobre l'activitat del circuit. Tanmateix, a la Catalunya Central destaca l'existència d'un grup de treball temàtic dedicat únicament i exclusivament a la recollida i sistematització de dades del circuit.

Precisament en relació a l'existència de grups de **treball temàtics** actius, aquests només existeixen al circuit de la Catalunya Central. A Terres de l'Ebre havien existit en el passat, però actualment no estan actius.

En tots els circuits **la coordinació** entre professionals es valora positivament, excepte al Camp de Tarragona. Per tots els circuits, els EC són els òrgans on la coordinació entre professionals resulta més fàcil. Aquesta facilitat ve donada pel fet que es tracta d'òrgans

on totes les professionals es coneixen i porten uns llarga trajectòria de treball conjunt. A més, altres elements que faciliten la coordinació entre professionals en el sí dels EC són la convocatòria de reunions extraordinàries o de reunions *ad hoc* o bilaterals quan són necessàries. També s'identifiquen una sèrie d'elements que dificulten la coordinació com són, per exemple, la cessió i la protecció de dades, la rotació de personal i la baixa implicació d'alguns àmbits, com salut i justícia. Finalment, en relació a la coordinació destaca la figura del SIE com un element que afavoreix la coordinació dins de cada circuit, especialment a la Catalunya Central.

No existeix per cap circuit un **mecanisme de seguiment i avaluació**. L'avaluació es fa quasi exclusivament a través del seguiment dels acords de les actes de les reunions dels diferents òrgans.

5.4. Lideratge de l'ICD

La valoració del **lideratge** de l'ICD que es fa des de tots els òrgans de tots els circuits és clarament positiva. Des de la **MI** es valora especialment el suport públic de l'ICD i el seu compromís institucional en l'abordatge de les violències masclistes. Des dels **òrgans tècnics** es valora el suport i l'assessorament tècnics per part de l'ICD i la valoració i reconeixement que l'ICD fa del lideratge tècnic que es fa de la CT i dels EC. En general, es valora negativament per part de tots els òrgans el suport econòmic de l'ICD.

En general, des de les coordinacions polítiques i tècniques dels circuits es reclama menys centralisme i més respecte per la idiosincràsia del territori. A més, també es demana un lideratge clar i ferm i un acompanyament i suport tècnic més sòlid.

5.5. Valoració dels circuits

La **valoració general** dels circuits, en tant que forma d'estructurar i organitzar el treball en xarxa i coordinat per l'abordatge territorial de les violències masclistes, és unànimement positiva, malgrat les deficiències identificades.

Segons l'opinió de les persones que han participat al treball de camp, per tal de millorar el funcionament del circuit caldria: fomentar el treball supracomarcal, fomentar i enfortir el sentiment de pertinença al circuit, millorar la implicació i l'operativitat de les MI, millorar la comunicació entre els diversos òrgans dels circuits i reduir el nombre de persones vinculades a cada un dels òrgans per tal de fer-los més àgils i operatius.

6. BIBLIOGRAFIA

Grup d'Investigació Antígona (2016). Diagnosi de la Xarxa d'Atenció i Recuperació Integral per a les dones en situació de violència masclista. Resum.
Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_diagnosi_xarxa.pdf

Institut Municipal de Serveis Socials, Ajuntament de Tarragona (novembre 2018).Observatori Social. Pla inclusió i Cohesió social de Tarragona. Què entenem per treball en xarxa. Recuperat el 16 de novembre 2018:

https://www.tarragona.cat/serveis-a-la-persona/serveis-socials/observatori-social-de-la-ciutat-de-tarragona/treballem-en-xarxa/que-entenem-per-treball-en-xarxa

Llei 5/2008, de 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista, DOGC 5123 (2008).

Recuperat de:
https://dibaaps.diba.cat/scripts/ftpisa.aspx?fnew%3fcido&dogc/2008/05/20080502/08115106.pdf

Protocol Marc per una intervenció coordinada contra la violència masclista , 2009. Institut Català de les Dones.

Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_marc_.pdf

Protocol per l'abordatge de la violència masclista de la Catalunya Central, 2014. Institut Català de la Dones.

Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_catalunyacentral.pdf

Protocol per l'abordatge de la violència masclista del Camp de Tarragona, 2016. Institut Català de la Dones.
Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/violencia_masclista/coordinacio/circuits_territorials/Protocol_AbordatgeVM_Tarragona.pdf
Protocol per l'abordatge de la violència masclista de les Terres de l'Ebre, 2012. Institut Català de la Dones.

Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_terres_ebre.pdf

Protocol per l'abordatge de la violència masclista de les Comarques de Lleida, 2013. Institut Català de la Dones.
Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_lleida.pdf

Protocol per l'abordatge de la violència masclista a l'Alt Pirineu i Aran, 2013. Institut Català de la Dones.

Recuperat de:
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/vm_protocol_altpirineu.pdf

Sales, L. i Camarasa, M. (Ed.) (2012). Un enfoque de competencias para la mejora de la inclusión social de las mujeres migradas Manual teórico para profesionales. Barcelona: Fundació SURT.

Recuperat de:
http://forwardproject.eu/wpcontent/uploads/2013/09/HANDBOOK_FORWARD_ESP.pdf

Spora Sinergies (2017). Avaluació del Circuit Barcelona contra la Violència Masclista. Document de resultats i línies de millora.
Recuperat de:
http://www.spora.ws/wp-content/uploads/2017/10/2017_cat_Avaluacio_Circuit_Barcelona.pdf